

SLUŽBENI VJESNIK

MOSTARSKO-
DUVANJSKE
I TREBINJSKO-
MRKANSKE
BISKUPIJE

Mostar

A P R I L V
BISKUPIĆ S ORGANJUATA
M. MOSTAR

Broj: 334 / 87 Dne: 31. 3. 1997.

SLUŽBENI VJESNIK BISKUPIJA MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE

Broj I/87. Mostar, 5. travnja 1987.

SADRŽAJ

Biskupova uskrsna čestitka..... 3

DOKUMENTI SVETE STOLICE

Papina korizmena poruka.....	5
Papina poruka za Svjetski dan mladih.....	6
Kongregacija za katolički odgoj uz dan molitve za zvanja.....	10
Papina poruka za XXIV svjetski dan molitve za zvanja.....	11

DOKUMENTI BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

Smjernice biskupa o sjemeništima i odgoju klera.....	15
Priopćenje za tisak o Međugorju.....	17

DOKUMENTI BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

Spasavajmo Crkvu i naš hrvatski narod.....	18
Raspored dijeljenja svete krizme.....	22
Blagoslov i posveta ulja na Veliki četvrtak.....	23
Anticipacija uskrsne vigilije.....	24
Razmatranje s duhovne obnove za svećenike na Čistu srijedu 1987...	25
Nova imenovanja svećenika.....	35
Uz Papinu poruku za Svjetski dan mladih.....	35
Proslava "Kraljice mira" u Hrasnu.....	35

=====

Izdaje: Biskupski ordinarijat Mostar za isključivu upotrebu svećenika Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanjske biskupije.
Odgovara: Mons. Pavao Žanić, biskup. Umnoženo vlastitim strojevima.

BISKUPOVA USKRSNA ČESTITKA

Uskrs je blagdan Isusove pobjede nad smrću, nad grijehom i mržnjom, nad sotonom i njegovim slugama. Jedva da možemo zamisliti radost presvete Isusove majke, kad joj se, nakon svoga uskrsnuća, jario njezin Sin. Ona ga je vjerno pratila do na Kalvariju, pod križem do kraja stala a mač boli joj je srce probio. Sada je on Pobjednik, jači od njegovih neprijatelja, i od same smrti.

Slomljeni i razočarani apostoli nisu htjeli vjerovati onima koji su ga prvi vidjeli. Juda ga izdao i objesio se, Petar zatajao, svi se razbježali. Kakva sramota, bol i strah! Ona dvojica, na putu u Emaus, rekoše Isusu: "A mi smo se nadali... i razočarali." - Sada, nakon što je uskrsnuo, neopisiva je radost i mir za sve koji su u Isusa vjerovali. Što im više mogu neprijatelji Isusovi i njihovi?

Ali Isusovo uskrsnuće nije bila radost svakomu. Kako li su se osjećali Ana, Kajfa, Pilat, židovska rulja koja se Isusu rugala i tražila njegovu smrt? Vjerojatno su očekivali da će taj silni Pobjednik doći da ih pogubi, da se osveti, da ih dadne propeti.

No nisu ga poznavali! On je i za njih umro i uskrsnuo. Na križu je prvu riječ rekao za njih: "Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!" Oprostio je Petru koji ga je zatajao, oprostio je apostolima koji su se razbježali, oprostio je onima koji su se kajali i molili za oporoštenje. Bio je spremjan oprostiti svima koji pred njim kleknu i zamolile oporoštenje.

I kako kod prvog Uskrsa tako kod svakog u ovih 2.000 godina. I ovaj nosi nekome radost, nekome žalost. Radost svima koji se kaju za grijehu, koji su se isповjedili ovih dana, koji su sa bolju u srcu i suzom u oku njega pratili na križnom putu, koji su pobožno razmišljali i pjevali gorku muku Gospodina, Isuskrsta Božjeg Sina.

A ima i onih koji se nisu ni kajali ni isповjedili, možda i onih koji bi ga ponovno razapeli. Za sve njih on neprestano moli: "Oče, oprosti im!" Za sve, za cijeli svijet, on ponovno ide na mističnu Kalvariju, na oltar, i nudi svoje presveto Tijelo i Krv kao otkupninu za spas svijeta, za spas grešnika.

Ne, braće i sestre, u Uskrsu, u Pobjedniku nema mržnje i osvete! On svima naviješta: "Mir vama, mir vam svoj dajem!" Uvijek je spremjan praštati i zato je Uskrs svetokovina Isusove pobjede, praštanja i ljubavi, pomirenja i obraćenja.

U tim osjećajima, draga braćo i sestre, želim vam svima puno uskrsne radosti i milosti.

Vaš biskup Pavao Žanić

Neka Biskupova uskrsna čestitka bude pročitana na svim uskrsnim misama s narodom.

(Br. 326/87)

Mons. dr Ante Brajko
Generalni vikar

**KORIZMENA PORUKA
PAPE IVANA PAVLA II 1987. GODINE**

Draga braćo i sestre!

"Gladne nasiti dobrima, a bogataše otpusti prazne" (Lk 1, 53).

Ove riječikoje je Djevica Marija izgovorila u svom Hvalospjevu su istovremeno hvala Bogu Ocu i poziv koji svatko od nas može osjetiti u srcu i o njemu razmišljati u ovo vrijeme Korizme.

Vrijeme obraćanja - vrijeme istine koja nas oslobođa (Iv 8, 32); jer ne možemo prevariti onoga "koji proniče srca i bubrege" (Ps 7, 10). Jer čime bismo se mogli ponositi pred licem Boga, našega Stvoritelja, pred Kristom, našim Otkupiteljem? Koja bogatstva ili koji talenti bi nam mogli dati nekakvu prevagu?

Marija nas poučava da istinska, neprolazna bogatstva dolaze od Boga; za njima moramo žudjeti, za njima gladovati, napustiti sve što je umišljeno i prolazno, da bismo stekli ta dobra, da bismo ih stekli u punini. Obratimo se dakle i napustimo stari kvasac (1 Kor 5, 6) ponosa i sve ono što vodi i nepravednost i prezir, u žed za novcem i vlašću radi vlastite koristi.

Ako se pred Bogom priznajemo siromašnima - a to je istina, ne lažna poniznost - imat ćemo srce siromaha, imat ćemo oči i ruke siromaha da podijelimo bogatstva koja nam je Bog podario: našu vjeru, koju ne smijemo sebično čuvati samo za sebe, našu nadu, koja je potrebna upravo onima kojima nedostaje sve; naša ljubav, koja nas poziva da zajedno s Bogom ljubimo u prvom redu siromašne. Sveti Duh Ljubavi obdarit će nas sa još više bogatstva koja trebamo podijeliti; što više za njima žudimo to ćemo ih više dobiti.

Ako uistinu budemo takvi "siromasi duhom" kojima je obećano kraljevstvo nebesko (Mt 5, 3), naš će dar biti Bogu mio. Pa i naša materijalna žrtva, koju običavamo u Korizmi prikazati, ako je dana srcem siromaha, bit će istinsko bogatstvo, jer mi dajemo ono što smo od Boga dobili da bismo podijelili. Dobivamo samo da bismo dali. Kao što su Kristove ruke razmnožile mladićevih pet kruhova i dvije ribe da nahranе svijet, tako će se Božjom snagom razmnožiti i naša žrtva siromasima.

Hoćemo li iz ove Korizme izići ohola srca, puni sami sebe, a praznih ruku za siromašne. Ili ćemo pod vodstvom Djevice Hvalospjeva "Veliča" doći do Uskrsa sa srcem siromaha, gladni Boga i ruku punih Božjih darova

da ih podijelimo svijetu kojemu su potrebni?

"Zahvalujte Gospodinu, jer je dobar,
jer je vječna ljubav njegova!" (Ps 118, 1)

PORUKA SVIM MLADIMA SVIJETA
PAPE IVANA PAVLA II ZA SVJETSKI DAN MLADIH

Dragi mladi, prijatelji moji!

"Upoznali smo ljubav koju Bog ima prema nama
i povjerovali u nju" (1 Iv 4, 16)

1. Osmoga lipnja 1986. bio sam beskrajno radoštan što sam vam mogao najaviti da će se slijedeći Svjetski dan mladih proslaviti u Buenos Airesu na Cvjetnu nedjelju 1987, za vrijeme mojeg putovanja po južnoameričkom području, čije će zemlje, Urugvaj, Čile i Argentinu, ako Bog da, tada posjetiti.

Bit će mi vrlo drago što će se u Buenos Airesu susresti ne samo s mladima Argentine nego i s mnogim drugima koji će doći iz čitavog latinskoameričkog kontinenta i iz drugih zemalja svijeta. Na tom toliko iščekivanom susretu svi ćemo proživljavati naše zajedništvo molitve, prijateljstva i bratstva, zalaganja i odgovornosti s ostalim mladima koji će, okupljeni oko svojih pastira, slaviti taj dan u svim mjesnim Crkvama svijeta. Proživljavat ćemo zajedništvo i sa svima onima koji traže Boga iskrenim srcem i žele posvetiti svoje mladenačke snage izgradnji novoga pravednijeg i bratskijeg društva.

Značajno je da će ovaj put središnje mjesto proslave Svjetskog dana mladih biti latinskoamerička zemlja, napućena većim dijelom mlađim ljudima, koji će biti glavni pokretači zbivanja na "kontinentu nađe", kako tu zemlju zovu. Latinska Amerika je u Puebli (Meksiko) javno izrazila svoje "prvenstveno opredjeljenje" (preferencijalnu opciju) za mlade. Sada se taj dio svijeta priprema za "novu evangelizaciju", kako bi pronašao svoje korijenje te obnovio kršćansku tradiciju i kulturu pola tisućljeća nakon prve evangelizacije. Upirući prema Latinskoj Americi svoje poglede, upravljamo ih i na sve četiri strane svijeta. Naše su riječi upućene mladima sa Sjevera i s Juga, s Istoka i Zapada,

pozivajući ih da se okupe i sjedine; upućene su onima koji će biti muževi i žene 2000. godine, onima koje Crkva dočekuje i prihvata s nadom.

2. Tema Svjetskog dana mladih stavlja nam pred oči svjedočanstvo apostola Ivana, koji kliče: "Upoznali smo ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali u nju" (1 Iv 4, 16).

S tim u vezi htio bih vas podsjetiti na misao koju sam iznio u svojoj prvoj enciklici: "Čovjek ne može živjeti bez ljubavi. On ostaje sam sebi nerazumljiv i njegov je život lišen smisla ako nije primio objavu ljubavi, ako se ne susreće s ljubavlju, ako ne doživi iskustvo ljubavi i ne usvoji ga te ako u njemu ^{ne} sudjeluje svom svojom snagom" (Redemptor hominis, 10). Koliko li ta činjenica vrijedi više za mlade, koji proživljavaju posebno životno razdoblje odgovornosti i nade, osobnog razvoja, određivanja smisla, velikih idealova i planova, traženja istine i putova prave sreće! Tada upravo čovjek osjeća najveću potrebu da bude priznat, potpomognut, saslušan i voljen. Vi dobro znate u dubini srca da su zadovoljstva što ih daje površni hedonizam prolazna i da u duši ostavljaju samo prazninu. Znate da se zavaravate ako se zatvarate u oklop egoizma, da se svaka ravnodušnost i skepticizam protive plemenitim težnjama prema ljubavi bez granica, da napasti nasilja i ideologija koje niječu Boga vode samo u čorsokak.

Budući da čovjek ne može živjeti niti sebe razumjeti bez ljubavi, želim vas sve pozvati da rastete u čovječnosti, da isključivu prednost date vrijednostima duha, da se preobrazite u "novog čovjeka", priznajući i prihvatajući sve više prisutnost Božju u svom životu, prisutnost Boga koji je Ljubav, prisutnost Oca koji ljubi svakoga od nas odvijeka, koji nas je stvorio iz ljubavi i koji nas je ljubio tako da je dao svojega jedinog Sina kako bi nam bili oprošteni grijesi i kako bismo se mogli s Njime pomiriti i s Njime živjeti u zajedništvu ljubavi koje nikada neće prestati. Svjetski dan mladih mora nas, dakle, sve pripremiti da prihvatimo dar Božje ljubavi koja nas preobražava i spašava. Svijet s tjeskobom u srcu očekuje naše svjedočanstvo ljubavi, svjedočanstvo proizašlo iz dubokog osobnog uvjerenja i iz iskrenog čina ljubavi i vjere u Krista uskrsloga. To znači upoznati ljubav i vjerovati u nju.

3. Naša će proslava imati izrazit oblik zajedništva, što ga sva-kako iziskuje Božja ljubav i zajednica onih koji se osjećaju sinovima istog Oca i braćom u Isusu Kristu, sjedinjenima snagom Duha Svetoga.

Budući da ste vi dio velike obitelji otkupljenih i živi udovi Crkve, osjetit ćete na ovom Svjetskom danu mladih oduševljenje i radost ljubavi Boga koji vas poziva na jedinstvo i solidarnost. Taj je poziv upućen svima. Ne znajući za granice, on je upućen svima mladima bez razlike, on ojačava i obnavlja veze koje mlađe međusobno sjedinjuju. U toj je situaciji potrebno da naročito živa i djelotvorna bude povezanost s mladima koji trpe zbog nezaposlenosti, koji žive u siromaštvu i osamljenosti, koji se osjećaju gurnuti na rub društva i koji podnose težak križ bolesti. Neka ova poruka prijateljstva dođe i do onih koji nisu religiozni! Ljubav ne pravi kompromise sa zabludom, ali izlazi uvijek u susret svima da im otvori put obraćenja. Kako li nam lijepe i svjetlost obasjane riječi u tom smislu upućuje sv. Pavao u svojoj himni ljubavi (usp. 1 Kor 13)! Neka vam one budu program života i odlučnog angažmana za sadašnjost i budućnost!

Ljubav Božja koja je razlivena u našim srcima po Duhu Svetom (usp. Rim 5, 5) treba da u nama probudi svijest o očitoj prijetnji gladi i rata, o sablažnjivoj nejednakosti između bogatih manjina i siromašnih naroda, o napadajima na ljudska prava i zakonite slobode, kao što je npr. sloboda vjere, o stvarnim i mogućim manipulacijama ljudskim dostojanstvom. Ja sam duboko osjećao prisutnost i molitvu mladih prigodom Svjetskog dana molitve za mir što smo ga proslavili 27. listopada u Asizu, gdje su sudjelovali predstavnici raznih kršćanskih vjeroispovijesti i svjetskih religija.

Više je nego ikada potrebno da golemi znanstveni i tehnički napredak našega vremena bude razborito i u svjetlu etike usmjeren prema dobru svakoga čovjeka i sviju ljudi. Ozbiljnost, hitna potreba i složenost rješavanja suvremenih problema i izazova traže od novih generacija sposobnost i kompetentnost na raznim područjima, ali, iznad jednostavnih i parcijalnih interesa i gledanja, valja staviti cijelovito dobro čovjeka, stvorena na sliku Božju i pozvana na vječni život. U Krist su nam se potpuno objavile punina Božje ljubavi i uzvišenost ljudskoga dostojanstva. Neka Isus bude ugaoni kamen (usp. Ef 2, 20) vaših života i nove civilizacije koju treba da gradite u duhu ozbiljne solidarnosti i uzajamnosti. Nema pravoga ljudskog rasta u miru i pravdi, u istini i slobodi, ako tu nije prisutan Krist i njegova spasiteljska snaga.

Izgradnja civilizacije ljubavi zahtijeva snažne i ustrajne karaktere, spremne na žrtvu i željne otvaranja novih putova ljudske koegzis-

tencije iznad raznih podijeljenosti i materijalizama. Eto, u tome se nalazi odgovornost današnjih mladića i djevojaka koji će sutra biti muževi i žene na pragu trećega kršćanskog tisućljeća.

4. U radosnom iščekivanju našega susreta želim vam svima produbljenu duhovnu pripremu koja će pojačati crkvenu dinamičnost toga Dana. Krenite putom koji će biti okarakteriziran molitvom, studijem, dijalogom i željom za obraćenjem i boljim životom! Podite združeni jedni s drugima u svojim župama i kršćanskim zajednicama, u svojim apostolskim organizacijama i pokretima! Zauzmite stav očekivanja i prihvatanja u skladu s adventskim vremenom koje sada započinje. Liturgija prve nedjelje Adventa doziva nam u pamet riječima sv. Pavla "vrijeme u kojem živimo" i potiče nas da se "obučemo u Gospodina Isusa Krista" (usp. Rim 13, 11-14).

Upućujem tople i srdačne pozdrave mladima cijelog svijeta, a naročito mladima Argentine. S velikim sam interesom pratio vaša godišnja hodočašća u svetište Naše Gospe u Lujanu i nacionalni susret mlađih prošle godine u Cordobi kao i ostvarivanje "opredjeljenja za mladost" kojemu je godinama bila posvećena posebna pastoralna pažnja argentinskog episkopata. Od mojeg prvog posjeta vašoj zemlji 1982, obilježena patnjom i nadom, poznato mi je vaše zalaganje za izgradnju mira u pravdi i istini. Stoga znam da ćete s oduševljenjem surađivati u pripremi Svjetskog dana mlađih u Buenos Airesu, da ćete prisustvovati tom susretu mlađih s Papom i da ćete znati primiti s plemenitom gostoljubivošću, prijateljstvom i duhom uzajamnosti mlađe iz drugih zemalja koji žele sudjelovati u tom slavlju, angažirajući se s Kristom i Crkvom na putu prema novoj civilizaciji istine i ljubavi.

Pozivam sve mladiće i djevojke svijeta da proslave sa zalaganjem i u nadi Svjetski dan mlađih, na Cvjetnu nedjelju 1987. Pripremu i plovove toga slavlja povjeravam zagovoru Marije, mlađe nazaretske Djevice i ponizne službenice Gospodnje, koja je povjerovala u Očevu ljubav i dala nam Krista, "naš mir" (usp. Ef 2, 14).

Dragi mlađi prijatelji, budite svjedoci Božje ljubavi, sijači nade i mirotvorci.

U ime Isusovo, ja vas od srca blagoslivljam.

Papa Ivan Pavao II

U Vatikanu, 30. studenoga 1986., na prvu adventsku nedjelju.

KONGREGACIJA ZA KATOLIČKI ODGOJ
UZ SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Uzoriti,

Preuzvišeni,

Mnogopoštovani Oci i mnogopoštovane Majke

Poštovani voditelji i voditeljice sekularnih instituta,

Počašćeni smo da Vam možemo uputiti primjerak Poruke Svetog Oca za XXIV dan molitve za zvanja, koji će se proslaviti 10. svibnja, na 4. vazmenu nedjelju.

U dogovoru s Kongregacijom za istočne Crkve, za redovnike i za sekularne institute te za evangelizaciju naroda, upravljamo molbu Predsjednicima biskupskih konferencija da upoznaju s tekstom ovoga dokumenta Ordinarije dijeceza, upravitelje nacionalnih centara za zvanja i ostale odgovorne osobe za institucije koje su ustanovljene s istom svrhom.

Isti poziv želimo uputiti i predsjednicima i predsjednicama Vijeća viših redovničkih poglavara i poglavarica te voditeljima i voditeljcama sekularnih instituta da bi o tom izvijestili osobe i zajednice u njihovoј nadležnosti.

Svrha Svjetskog dana ostaje ista kao i u papinskim porukama upućenima svake godine cjelokupnoj Crkvi: ovaj Dan predstavlja javno svjeđočanstvo zajednice koja moli slušajući Gospodnju zapovijed: "Molite gospodara žetve da pošalje poslenike u žetu svoju" (Mt 9, 38; Lk 10, 2); taj Dan predstavlja i povlašteno vrijeme za neprekidnu molitvu te potvrđuje primat vjere i milosti u pogledu Bogu posvećenih zvanja.

Među djelatnostima koje pripremaju i prate proslavu toga Dана valja spomenuti sljedeće inicijative: euharistijske skupove kojima predsjedaju biskupi i drugi pastiri uz široko sudjelovanje vjernika; molitvena bdjenja kao i susrete s mladićima i djevojkama; svjedočanstva Bogu posvećenih osoba; akcije katehiziranja i animiranja za obitelji, župe i škole; posebne pothvate za obitelji koje imaju svećenika, sjemeništare i posvećene osobe. Osobito plodnom pokazala se inicijativa kojom se predlaže godišnja tema molitve i razmišljanja, na temelju govoru Svetog Oca, kao i da se odgovori najhitnjim potrebama mjesnih zajednica.

U mnogim biskupijama Dan obuhvaća dulje razdoblje posvećeno posebnim djelatnostima u prilog zvanja: na primjer, jedan tjedan, mjesec dana ili vrijeme od 4. korizmene nedjelje do Duhova. U tu se svrhu us-

pješno koriste i sredstva društvenog priopćavanja.

Iako vodi računa o svim zvanjima, prigodom svjetskog dana molitve Crkva se želi usredotočiti prvenstveno na Bogu posvećena zvanja: na ministerijalne službe (prezbiterat i đakonat), na redovnički život u svim oblicima (muški i ženski redovi, klerici i laici, kontemplativno i apostolsko djelovanje), na udruženja apostolata, na sekularne institute u svoj raznolikosti njihovih službi i članova, na misionarski život u užem smislu (poslanja "ad gentes").

Srdačno zahvaljujemo osobama i institucijama koje su, nakon prošloga Svjetskoga dana molitve za zvanja, dostavile Svetoj Stolici izvještaje i dokumente u vezi s iskustvima stečenim na raznim područjima.

Već sada izražavamo svoju zahvalnost Uzoritim i Preuzvišenim Predsjednicima Biskupskih konferencija, Pastirima pojedinih dijeceza, višim redovničkom poglavarima i poglavaricama, voditeljima i voditeljicama sekularnih instituta, nacionalnim i dijecezanskim upraviteljima te svim ostalim odgovornim osobama za brigu oko priprave i svavljenja XXIV Svjetskog dana molitve za zvanja prema nakanama Svetog Oca i za dobro cjelokupne Crkve.

Uz izraze poštovanja i zahvalnosti ostajem u Gospodinu odani

+ Javierre Ortas A.M.

F. Marchisano

PORUKA PAPE IVANA PAVLA II
ZA XXIV SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Časna braća u episkopatu,
Dragi sinovi i kćeri iz čitavog svijeta!

U nedjelju, 10. svibnja ove godine, čitava će Crkva proslaviti XXIV Svjetski dan molitve za zvanja.

Evo prilike, koja se i opet pruža cjelokupnoj kršćanskoj zajednici i svakom kršteniku da mole i djeluju kako bi porastao broj pozvanih na ministerijalne službe, na misionarski život i na ostvarivanje evan-

đeoskih savjeta.

Ovom porukom želim se obratiti naročito kršćanskim laicima i upozoriti ih na njihove obaveze i odgovornosti na koje ih poziva i naredna Biskupska sinoda što će se održati za nekoliko mjeseci u Rimu i obrađivati, kako je poznato, temu: "Zvanje i poslanje laika u Crkvi i u svijetu dvadeset godina poslije II. vatikanskog koncila".

1. "Promatrajte, braćo, sebe koji ste pozvani" (1 Kor 1, 26).

Utemeljivši Crkvu, Gospodin Isus "dao je jednima da budu apostoli, drugima da budu proroci, ili evanđelisti, ili pastiri i učitelji, kako bi pripravio svete za djelo službe, za izgradnju Kristova tijela" (Ef 4, 11-12).

Svi smo mi u Crkvi primili poziv. Briga za njega ne bi se smjerala ograničiti na individualno područje, nego bi morala biti prilika za otvaranje prema drugim zvanjima. U stvari, razna se zvanja međusobno upotpunjuju i sva su usmjerena prema jedinstvenom poslanju.

2. "Po mjeri Kristova dara" (Ef 4, 7)

Stoga se u prvom redu obraćam kršćanskim roditeljima, koji imaju prvenstvenu ulogu u Crkvi i društvu. Zaista, u obitelji niču i razvijaju se svećenička i redovnička zvanja. Nije slučajno što Koncil naziva obitelj "prvim sjemeništem", preporučujući da se u njoj stvore povoljni uvjeti za njihov rast (usp. Optatam totius, 2).

Bez sumnje, među uslugama što ih roditelji mogu pružiti svojoj djeci prvo mjesto zauzima pomoć u otkrivanju i proživljavanju poziva Božjega što ga djeca mogu čuti, uključujući tu i poziv na redovnički život (usp. GS 52; Familiaris consortio, 53).

Dragi roditelji, ako vas Gospodin uključuje u svoj plan ljubavi, pozivajući nekoga od vaših sinova i kćeri, budite velikodušni i smatrajte da vam je time iskazana velika čast. Svećeničko ili redovničko zvanje naročit je dar što ga obitelj daje, ali istodobno i dar što se daje obitelji.

Crkva očekuje mnogo od svih onih koji su zaduženi za odgoj mlađih.

Posebno se obraćam katehistima, muškarcima i ženama koji obavljaju važnu djelatnost u kršćanskim zajednicama. Ovom prilikom htio bih vas podsjetiti na ono što sam napisao u apostolskoj pobudnici o katehezi: "Što se tiče svećeničkog i redovničkog zvanja, nema sumnje da je velik broj tih zvanja rođen zahvaljujući ispravnoj katehezi u djetinjstvu i u mladosti" (Catechesi tradendae, 39).

Važan doprinos stvari zvanja mogu dat također i učitelji kao i katolički laici čiji je rad povezan sa školom. Tu mislim prvenstveno na katoličke škole, koje pohađa velik broj mlađih u čitavom svijetu.

Katolička škola mora biti odgojna zajednica koja će biti u stanju pružiti ne samo program za ljudski i kršćanski život, nego također istaknuti vrednote posvećenog života.

Isto se tako razni katolički pokreti, grupacije i udruženja moraju osposobiti na svim razinama svoje djelatnosti, i u središtu i u bazi, za ostvarivanje velikodušnog zalaganja u korist zvanja. Koliko će se oni otvarati interesima univerzalne Crkve, toliko će više rasti i biti svjedoci procvata sve većeg broja zvanja u svojoj sredini. To će biti očiti znak njihove vitalnosti i kršćanske zrelosti.

U protivnom slučaju, valja priznati da je siromašna ona crkvena zajednica koja oskudijeva svjedočanstvom Bogu posvećenih osoba.

3. "Molite gospodara žetve..." (Mt 9, 38).

Suočeni s pojavom opadanja broja onih koji se posvećuju svećeničkom i redovničkom životu, ne možemo ostati pasivni i zanemariti da učinimo ono što je u našim mogućnostima. Ponajprije, mi možemo učiniti mnogo molitvom. Sam Gospodin je preporučuje: "Molite gospodara žetve da pošalje poslenike u žetvu svoju!" (usp. Mt 9, 38; Lk 10, 2).

Molitva za svećenička i redovnička zvanja jest stalna dužnost sviju. Budućnost zvanja u rukama je Božjim, ali na stanovit način i u našim rukama. Molitva je naša snaga. Zahvaljujući njoj, zvanja će uvjek biti i Božji će se poziv uvjek čuti. Molimo Gospodara žetve da se nitko ne ogluši na taj poziv, nego da se svatko ispita i procijeni vlastite sposobnosti, ili bolje reći da svatko nastoji otkriti rezerve svojih velikodušnosti i mogućnosti. Neka se nitko ne povlači pred tom dužnosti.

Molimo ovako božanskog Otkupitelja:

"Gospodine Isuse, kao što si jednoga dana pozvao prve učenike da ih učiniš ribarima ljudi, daj da i nadalje odzvanja tvoj dragi poziv: "Dođi i slijedi me!" Pomozi mladim muškarcima i ženama da se spremno odazovu tvojem pozivu!

Pomozi unjihovim apostolskim naporima naše Biskupe, svećenike i posvećene osobe! Daj ustrajnost našim sjemeništarcima i svima koji ostvaruju ideal života potpuno posvećenog tvojoj službi!

Probudi u našim zajednicama misionarsku svijest i zalaganje. Po-

šalji, Gospodine, radnike u svoju žetvu i ne dopusti da čovječanstvo propadne zbog pomanjkanja pastira, misionara, osoba koje su posvećene stvari Evanđelja.

Marijo, Majko Crkve, uzore svakog zvanja, pomozi nam da kažemo svoj "da" Gospodinu koji nas poziva da surađujemo u božanskom programu spasenja. Amen."

Pouzdajući se da će Gospodin uslišati naše molitve, zazivam obilje nebeske milosti na sve vas, časna braću u episkopatu, na svećenike, redovnike, redovnice i sve vjernike, podjeljujući vam od srca svoj apostolski blagoslov.

U vatikanu, 11. veljače, na liturgijski spomen Naše Gospe Lurdske, god. 1987., devete godine mojega pontifikata.

Ivan Pavao II

**SMJERNICE BISKUPA O SJEMENIŠTIMA
I ODGOJU KLERA**

U skladu s dokumentom BKJ "Odgoj i obrazovanje svećeničkih kandidata", oslanjajući se na prijedloge Vijeća za sjemeništa, biskupi Jugoslavije donijeli su prigodom svoga ovogodišnjeg jesenjeg zasjedanja u Stični (7. - 9. X. 1986.) slijedeće odluke po kojima žele da se ubuduće ravna cijelokupna djelatnost oko odgoja i obrazovanja svećeničkih kandidata u našoj Crkvi.

1. Nacionalni centar za zvanja Uspješan i plodan pastoral zvanja potrebno je da se usklađuju razni pothvati i inicijative na tom području, koji se pokreću u pojedinim našim biskupijama. Biskupi Crkve hrvatskog jezika povjeravaju tu djelatnost "Nacionalnom centru za zvanja", čije jezgro postaje dosadašnji Interdijecezanski centar za zvanja u Zagrebu. Oko njega će se ubuduće objedinjavati i uskladivati rad dijecezanskih centara za zvanja koji djeluju u Crkvi među Hrvatima. Crkva u Slovenaca ima već organiziran sličan centar za pastoral zvanja. Rad spomenutog centra u Zagrebu odvijat će se u sastavu Vijeća BKJ za sjemeništa.

2. Tim odgojitelja u sjemeništima. Za uspješan rad u malim i velikim sjemeništima biskupi će nastojati osigurati tim odgojitelja koji neka, uz naravna i nadnaravna svojstva, posjeduju potrebnu duhovnu, pedagošku i znanstvenu pripravu: nju će oni permanentno usavršavati osobnim studijem, povremenim sastancima i sudjelovanjem na posebnim, za njih priređenim tečajevima.

3. Srednja škola u malim sjemeništima. Neka svako malo sjemenište ima vlastitu srednju školu kojoj treba osigurati dovoljan stručni kadar.

a) Neka se uskladi ^{program} naših sjemenišnih srednjih škola, napose u osnovnim predmetima: vjeronauk, hrvatski, latinski, strani jezik te povijest.

b) U skladu s odredbom kan. 234 § 2 Crkvenog zakonika, te "Ratio fundamentalis" br. 16, kao i odredbe našeg dokumenta "Odgoj i obrazovanje svećeničkih kandidata" t. 54, treba nastojati da naši sjemeništarci polažu ispite na državnim školama bar kroz dva prva razreda. Neka se to ipak ne čini pod svaku cijenu, tj. uz opasnost da se izgubi identitet sjemenišne srednje škole kojoj je svrha daljnja priprava na svećeništvo.

4. Pripravna godina za bogosloviju. Budući da sve veći broj kandidata za svećeništvo u naše bogoslovije dolazi iz različitih srednjih škola (prema podacima, sada već četvrtina), nameće nam se potreba uvo-

đenja pripravne godine za njih. Ovi "neredoviti" kandidati nisu naime prošli kroz malo sjemenište i njegovu školu te se u svom sjemenišnom životu susreću s različitim poteškoćama koje, zbog (obično) manjkave školske i vjerske priprave, nisu kadri sami razriješiti. Stoga:

a) Neka se, po mogućnosti, u svakom bogoslovnom sjemeništu uvede cjelogodišnja priprava onih koji nisu prošli kroz malo sjemenište. U tu svrhu treba izraditi potpuni program iz onih predmeta koje kandidati nisu učili u srednjoj školi. Posebno treba voditi brigu da se po radi na njihovom duhovnom i liturgijskom odgoju kao i na njihovom uvođenju u zajednički život bogoslovnog sjemeništa.

b) Potrebno je razmišljati o mogućnosti organiziranja adekvatne ustanove (pripravnog tečaja) pri kojem sjemeništu, za cijelu našu Crkvu; takav tečaj pomogao bi dotičnim kandidatima da nadopune sve što im nedostaje u prethodnom odgoju i obrazovanju.

5. Suradnja bogoslovnih učilišta i bogoslovnih sjemeništa. Budući da je odgoj i obrazovanje budućih svećenika jedinstven, on zahtijeva uzajamni suradnju bogoslovnih fakulteta (učilišta) i odgovarajućih bogoslovnih sjemeništa, odnosno drugih crkvenih ustanova čiji članovi pohađaju fakultete.

6. Duhovna formacija. Neka se u sjemeništima posveti posebna skrb duhovnoj formaciji kandidata, prema želji i uputama Crkve. Osnovni preduvjet za istinsku duhovnu formaciju jest uzajamno povjerenje između sjemeništaraca (bogoslova) i odgojitelja, napose duhovnog vođe.

Biskupi će rado u našim sjemeništima, uz redovitog duhovnika, predložiti svećeničkim kandidatima i druge svećenika, kojima će se oni moći u punoj slobodi povjeriti i koji će ih pratiti na putu duhovnog rasta te biti jamci njihove zrelosti za svećeništvo.

7. Statut sjemeništa. Svako sjemenište neka u skladu s crkvenim dokumentima izradi Statut o svom zajedničkom životu, u kome će s jedne strane doći do izražaja jedinstvenost našeg odgojnog rada u sjemeništima, a s druge strane pluralizam mentaliteta i običaja.

8. Permanentno obrazovanje svećenika. Sustavno treba organizirati permanentno obrazovanje svećenika na dijecezanskoj i nacionalnoj razini. Organizaciju treba povjeriti jednom svećeniku ili Odboru koji će se brinuti o planiranju i provođenju plana.

9. Afilijacija Visokih bogoslovnih škola. Prema uputama novijih dokumenata zalažemo se za afilijaciju Visokih bogoslovnih škola s našim Bogoslovnim fakultetima. Uvjerenja smo da će to doprinijeti boljoj te-

ološkoj formaciji na našim učilištima.

10. Društveni status sjemeništaraca i bogoslova. Konstatirano je da društveni status naših sjemeništaraca i bogoslova nije do danas jasno definiran i na adekvatan način ostvaren u našem društvu. Biskupi očekuju da i svećenički kandidati posvuda u nas uživaju osnovna ljudska prava, kao i đačka i studentska prava koja uživaju njihovi vršnjaci na drugim školama.

PRIOPĆENJE ZA TISAK O MEĐUGORJU

U skladu s kanonskim propisima, koji se odnose na stvar prosuđivanja navodnih ukazanja i privatnih objava, Dijecezanska komisija, ustanovljena u tu svrhu od mostarskog Biskupa, mjesnog Ordinarija, provedla je ispitivanje o događajima u Međugorju.

Tijekom istraživanja pokazalo se da zbivanja o kojima se radi nadaleko prelaze granice same biskupije. Stoga, u smislu gore navedenih propisa, pokazalo se prikladnim da se rad nastavi na razini Biskupske konferencije i da se u tu svrhu ustanovi nova Komisija.

Kongregacija za nauk vjere bila je o tome obaviještena. Ona je izrazila svoje priznanje radu koji je izvršila Dijecezanska komisija pod odgovornošću mjesnog Ordinarija i potakla da se taj rad nastavi na razini biskupskih nacionalnih instancija.

Stoga Biskupska konferencija Jugoslavije ustanavljuje Komisiju da nastavi ispitivanje međugorskih događaja. Očekujući rezultate rada Komisije i sud Crkve, Pastiri i vjernici neka poštuju stav ubičajene razboritosti u takvim okolnostima. Stoga nije dopušteno organiziranje hodočašća ili drugih manifestacija motiviranih svrhunaravnim karakterom koji bi se pridavao međugorskim zbivanjima. Marijanska pobožnost, zakonita i od Crkve preporučena, mora biti u skladu sa smjernicama Učiteljstva, a naročito sa smjernicama Apostolske pobudnice *Marialis Cultus* od 2. veljače 1974. (usp. AAS 66, 1974, str. 113-168).

Zagreb, 9. siječnja 1987.

Franjo kard. Kuharić
Predsjednik BKJ

Pavao Žanić
biskup mostarski

SPASAVAJMO CRKVU I NAŠ HRVATSKI NAROD

Veoma naglo pada javni moral, natalitet, veoma brzo raste broj rastava braka, abortusa i grešne kontracepcije. Hrvatski katolički narod približava se granici izumiranja. Kada su pred dvadesetak godina statističari govorili da će uskoro u Evropi neki narodi početi izumirati, malo tko je to vjerovao. Sad se zna sigurno da izumiru Nijemci, Talijani, Belgijanci, Nizozemci a drugi ih slijede. Blizu toga smo i mi. Na nama svećenicima je velika odgovornost da se svim silama borimo da preživimo.

Kada je pred dvadesetak godina papa Pavao VI objavio encikliku Humanae vitae, govorilo se i pisalo i u katoličkim redovima da se Papa zaletio, da je "izgorio"... Danas je jasno da je Papa govorio istinu i da drukčije nije ni mogao govoriti. Kontracepcija i abortus su prokletstvo razaranja života; ta poštast je gora i veća od svih poštasti u povijesti. Prirodno planiranje rađanja ima sve više priznanja i prihvatanja među znanstvenim i vjerskim krugovima. Moramo se i mi probuditi i angažirati u spasavanju vjere i hrvatskog naroda, moramo svu moguću brigu uložiti na povećanje nataliteta i na borbu protiv umjetne kontracepcije i abortusa. To posebno sada o Uskrsu kada narod više pristupa svete sakramente. Zato vam želim, draga braćo svećenici, dozvati u pamet neke misli iz enciklike Humanae vitae i "Upute naših biskupa" o toj enciklici.

Prije toga jedna disgracija. Nekoliko godina prije nego se pojavila Enciklica, Pavao Vi je rekao neke misli koje su stvorile dojam da će odobriti umjetnu kontracepciju. Kada se iz Rima vratio pokojni prof. Kuničić, upitao sam ga što ono Papa reče. On mi je odgovorio: "Ono je govorio Montini, akada bude morao progovoriti kao papa Pavao VI, onda će drukčije govoriti. Reći će jedino moguće, a to je tradicionalni nauk Crkve. U protivnom, srušio bi temelje katoličke moralke."

U enciklici Humanae vitae Papa naglašava nadležnost i odgovornost crkvenog učiteljstva u ovom važnom pitanju. Govoreći o cjelevitom gledanju na čovjeka u t. 10 tumači pojам odgovornog očinstva: "Stoga bračna ljubav traži od bračnih drugova svijest o njihvu poslanju "odgovornog roditeljstva" koje se danas s punim pravom toliko naglašava i koje također treba ispravno shvatiti. Ono se mora promatrati s raznih opravdanih i međusobno povezanih gledišta.

U odnosu na biološke procese odgovorno roditeljstvo znači pozna-

vanje i poštivanje djelovanja tih tokova: um u sposobnosti prenošenja života otkriva biološke zakone koji su sastavni dio ljudske osobe.

U odnosu na urođene nagone i duševne osjećaje, odgovorno roditeljstvo znači potrebno gospodovanje koje nad njima moraju vršiti razum i volja.

U odnosu na fizičke, gospodarske, psihološke i društvene uvjete, odgovorno očinstvo ostvaruju oni koji ili razboritom i velikodušnom odlukom prihvaćaju brojniji porod ili pak se - zbog ozbiljnih razloga i uz poštivanje moralnog zakona - odlučuju da privremeno ili na neodređeno vrijeme ne rode novo dijete.

Odgovorno roditeljstvo, nadalje i u prvom redu, podrazumijeva i dublju vezu s tzv. objektivnim moralnim redom što ga je Bog ustanovio a ispravna ga savjest istinito tumači. Ostvarivanje odgovornog roditeljstva uključuje, dakle, i to da bračni drugovi u potpunosti priznaju vlastite dužnosti prema Bogu, prema samima sebi, prema obitelji i ljudskom društvu, u ispravnom redoslijedu vrednota.

U okviru zadaće prenošenja života roditeljima, prema tome, nije slobodno postupati samovoljno, kao da bi oni mogli posve samostalno odlučivati o čestitim putovima koje treba da slijede; oni, naprotiv, moraju svoj postupak uskladiti sa stvaralačkom Božjom namjerom, izraženom s jedne strane u samoj naravi braka i njegovih čina, a s druge strane u stalnom naučavanju Crkve"

"Ovi čini, kojima se bračni drugovi intimno i čisto sjedinjuju i kojima se prenosi ljudski život, kao što je napomenuo nedavni Koncil, "časni su i dostojni"; oni ne prestaju biti zakoniti ako se predviđa da će, iz razloga koji nipošto ne proizlaze iz volje bračnih drugova, biti neplodni, budući da ne prestaje njihova usmjerenost na označivanje i učvršćivanje veze bračnih drugova. Iskustvo naime svjedoči da iz svakog pojedinog bračnog susreta ne nastaje novi život. Bog je mudro rasporedio prirodne zakone i razdoblja plodnosti tako da već sami po sebi čine da porodi slijede jedan za drugim u stanovitim vremenskim razmacima. Ali Crkva, dok ljudi opominje na opsluživanje normi prirodnog zakona, što ga stalnim naučavanjem tumači, uči da je potrebno da svaki bračni čin mora ostati po sebi usmjeren na prenošenje ljudskog života."

"Učiteljstvo je ovu nauku izložilo u više navrata, i ona se temelji na neraskidivoj vezi između dvojakog smisla bračnog čina: smisla sjedinjenja i smisla rađanja. Tu je povezanost Bog ustanovio, i čovjek je ne smije samovoljno raskinuti!"

"Oslanjajući se na ova temeljna načela ljudskog i kršćanskog učenja o braku, moramo još jednom izjaviti da je, kao dopušten način regulacije poroda, posve isključen izravan prekid već započetog procesa rađanja, a naročito izravan pobačaj, pa makar to bilo iz razloga liječenja.

Isto tako treba isključiti, kako crkveno Učiteljstvo je to u više navrata izjavilo, izravno obesplodivanje, bilo stalno bilo privremeno, bilo muškaraca bilo žena.

Jednako u predviđanju bračnog čina, u toku njegova vršenja ili odvijanja njegovih prirodnih posljedica, isključen je svaki zahvat kojemu je svrha, ili put za svrhu, to da se onemogući rađanje novog života."

"U ovom naučavanju Crkve o bračnom moralu neki danas, kao što smo gore (br. 3) napomenuli, suprotstavljuju, da je pravo i zadača ljudskog razuma gospodariti snagama što mu ih pruža nerazumna priroda i te snage usmjerivati prema svrsi koja je u skladu s dobrom čovjeka. Sad se neki pitaju: nije li u tom slučaju mnogo puta razumno posegnuti za umjetnom kontrolom rađanja, ako se time postiže sloga i mir u obitelji te bolji uvjeti za odgajanje već rođene djece? Na taj upit treba dati jasan odgovor: Crkva je prva koja će pohvaliti i preporučiti zahvat razuma u toj stvari koja čovjeka, razumom obdarena, tako usko povezuje s njegovim Stvoriteljem. Ali ona tvrdi da to treba činiti uz poštivanje reda što ga je Bog ustanovio.

Ako dakle postoje opravdani razlozi da se porođaji učine rjeđima, razlozi koji potječu bilo iz tjelesnog ili duševnog stanja bračnih drugova, ili iz vanjske okolnosti, Crkva uči da je tada dopušteno voditi računa o prirodnim mijenama, koje su immanentne moćima rađanja, te imati ženidbeni odnošaj samo u neplodnim razdobljima, i na taj način tako regulirati broj porođaja, da se ne povrijede moralna načela što smo ih upravo izložili."

"Crkva nije začetnica nijednog od tih zakona, pa ne može o njemu ni samovoljno odlučivati; ona je samo njegova čuvarica i tumačiteljica, i nikad joj neće biti slobodno da proglaši dopuštenim ono što nije dopušteno zbog svoga unutarnjeg i nepromjenjivog protivljenja istinskom dobru čovjeka."

Bilo je dosta kontestiranja Enciklike, odbacivanja, a i krivog tumačenja kao što je ono francuskih biskupa. Naši biskupi su dali punu podršku enciklici Humanae vitae no u praksi je bilo dosta kolebanja i bježanja od problema. Žáto su naši biskupi pisali: "Dajemo više puta

dojam kao da nam je glavna stvar da sami sebe izvučemo iz neprilike, a ne da istinski pomognemo svome pokorniku i svome narodu, koji od strašnih zala pobačaja i umjetne kontracepcije jednostavno biološki propada.

Dobro pokornika traži da isповједник upozna stanje njegove duše. Zato Crkva naređuje isповједniku da postavi upite u vezi s brojem, vrsatom, okolnostima grijeha i okolnostima pokornika.

Upiti se postavljaju ako ima dovoljno temelja da se opravdano posumnja da se pokornik, dobronamjerno ili zlonamjerno (bona vel mala fide), nije optužio za sve grijeha koje mora isповјediti. Pokornik nije samo krivac nego i tužitelj. Zato mu treba vjerovati.

Mnogo razboritosti treba kod ispitivanja o seksualnim grijesima. Pitati treba najpotrebnije. Norme Sv. Oficija od 16. srpnja 1943. ističu da je bolje na tom području manje inzistirati nego pretjerati uz pogibelj sablazni. Ipak, kako smo rekli, danas će biti teže pretpostaviti sablazan nego prije kada nisu bila toliko razvijena sredstva društvenog saopćavanja.

Ispovјednik treba da postavlja najprije općenita pitanja, npr. da li pokorniku savjest štogod prigovara u pogledu bračnih i roditeljskih dužnosti. Ako je potrebno, nastavlja se konkretnijim pitanjima. Nikada ne valja ispitivati o načinu kako se zloupotrebjavaju bračni odnosi. U krajevima gdje je zloupotreba bračnih odnosa općenito raširena ima isповједник opravdanog razloga da pita o grijehu bračnog onanizma one koje ne poznaje.

Ovim ne želimo reći da mora u katehezama i ispovijedima zalaziti u tehničke pojedinosti bračnoga života."

"Ipak u pojedinačnim slučajevima moguće su ignorantia invincibilis i bona fides. Papa ne želi dokinuti iz tradicionalne moralke principa o ignorantia invincibilis i o bona fides. Prema tome ostaje pitanje vrlo praktične naravi, naime: može li isповједnik ostaviti u pojedinom slučaju bračne drugove in bona fide? Ne reagirati, nego ih pustiti da nastave postupati kako postupaju, a da ne uvide da neispravno postupaju?"

"Takvu nesavladivu pogrešnu savjest isповједnik treba da uvaži, kažu naši biskupi, i da postupa s pokornikom u duhu pastoralna milosrđa koji nam naređuje papa Pavao VI uz slijedeće uvjete:

- da pokornik protiv naučavanja crkvenog učiteljstva javno ne govori i ne piše,
- da se ozbiljno trsi kako bi svoju savjest formirao po nauci Enciklike."

"U praksi je potrebno da pazi da penitenta ne zavede in bonam fidem svojom šutnjom tamo gdje bi morao govoriti, da se čuva da bonam fidem pozitivno ne potvrđi, i ako poslije diskretnih pitanja sazna da penitent grieveši zloupotrebo braka, neka ga upozori.

Nema razloga da se pitanje davanja odrješenja na ovom području dramatizira. Mora se postupati kao i na drugim područjima, dapače još blaže, suglasno s gore iznesenim načelima o redovitim olakšavajućim okolnostima u vezi s ovim grijesima. Oni koji iz slabosti ponovno upadaju u grijeh na ovom polju zaslužuju blaži postupak, ali ne oni koji smišljeno, planski, iz egoizma grieveše."

One koji doista imaju razloga da odgode slijedeće začeće, može se kratko uputiti: žena je plodna i može zanijeti za vrijeme svog "bijelog pranja" (ona ga osjeća) koje traje obično 4 dana i još 3 dana iza kako nastane vlažnost u rodnici. To su obično, u mjesecnom ciklusu, dani od 11. do 17. uključivo. U te dane se treba uzdržavati od spolnih odnosa. O tome može se opširnije pročitati u brošuri "Naravno planiranje obitelji" koja se može dobiti kod župnika ili kod "Glasa koncila". Sestre Majke Terezije vrlo uspješno poučavaju i najprimitivnije žene u provođenju ove metode.

Završio bih riječima svetog Pavla Timoteju: "Zaklinjem te - pred Bogom i Kristom Isusom koji će suditi žive i mrtve - i njegovim dolaskom i njegovim kraljevstvom: propovijedaj riječ - pristupi (k vjernicima) - bilo da im je zgodno, bilo nezgodno - kori, prijeti, opominji u svoj strpljivosti i svakoj vrsti pouke. Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrave nauke, nego će prema svojim strastima sebi nagomilati učitelje da im škaklju uši, te će odvratiti uši od istine, a okrenut će se bajkama. A ti budi trijezan u svemu, podnesi patnje, vrši djelo propovjednika Radosne vijesti, ispuni svoju dužnost do kraja" (2 Tim 4, 1-5).

(Br. 321/87)

Pavao, biskup

RASPORED DIJELJENJA SVETE KRIZME

Ove godine pohodit će i podijeliti sakramenat Svete Potvrde mladeži u slijedećim župama:

26. 04. Klobuk	14. 06. Čerin
02. 05. Čapljina	28. 06. Čitluk
02. 05. Ploče	28. 06. Potoci (biskup Gugić)
03. 05. Široki Brijeg	04. 07. Duvno
17. 05. Vitina	05. 07. Rasno
24. 05. Gradnići	12. 07. Drežnica
24. 05. Veljaci	19. 07. Kočerin
30. 05. Posuški Gradac	25. 07. Međugorje
31. 05. Humac	26. 07. Izbično
07.06. Mostar	

Za kanonsku vizitaciju potrebno je da župnici pripreme slijedeće:

1. Sve matične knjige.
2. Glavnu knjigu župske blagajne.
3. Knjige milostinje.
4. Knjigu misa "pro populo".
5. Knjigu protokola spisa, kroniku župe ili ljetopis.
6. Župski arhiv.
7. U crkvi: čuvanje Presvetog, svetih ulja, liturgijskog posuđa i odjeće.

Ako koji župnik ima kakvu posebnu želju ili program, neka usmeno ili pismeno unaprijed obavijesti tajništvo Ordinarijata.

Taksa za krizmanu cedulju iznosi za ovu godinu 1.000,- dinara od čega polovica pripada Biskupiji a polovica župniku.

(Br. 322/87)

Pavao, biskup

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA VELIKI ČETVRTAK

Blagoslov i posveta ulja za naše biskupije obavit će se u katedrali u Mostaru na Veliki Četvrtak pod koncelebriranom svetom misom na koju pozivam sve svećenike, kako dijecezanske tako i redovničke, a misa će početi u 10,00 sati.

U koncelebraciji imaju sudjelovati slijedeći svećenici:

- Svi dekanii obadviju biskupija,
- fra Kornelije Kordić, župnik i gvardijan u Mostaru ,
- don Luka Mamić, katedralni župnik iz Trebinja,
- don Mijo Klarić, župnik u Rašeljkama.

Asistiraju Biskupu:

- fra Vlatko Soldo, đakon,
- don Vinko Raguž, đakon.

Za sveta ulja:

- kapelan iz samostana Humac,
- kapelan iz župe Dračevo.

Ova dvojica dijele ulja svećenicima nakon obreda u kripti katedrale.

Pozivam sve svećenike da toga dana dođu u Mostar jer Veliki Četvrtak je svećenički dan da bismo svi zajedno sudjelovali u koncelebraciji. Ovi koji su određeni za koncelebraciju, ne moraju donositi liturgijsku odjeću sa sobom, a oni koji žele u koncelebraciji sudjelovati mole se da sa sobom ponesu potrebnu odjeću i da svi, barem 15 minuta prije početka obreda, budu u vjeronaučnim dvoranama radi blagovremenog pripremanja za liturgiju.

Sve svećenike pozivam toga dana na zajednički objed nakon svete mise.

Svi koji budu sudjelovali u koncelebraciji mogu toga dana biniti. Pod svetom misom imat ćemo uobičajenu obnovu obećanja koja smo dali na svećeničkom redenju.

Svaki župnik za troškove toga dana, na teret crkvene blagajne, knjiži 3.000,- dinara.

(Br. 323/87)

Pavao, biskup

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Svaki župnik koji ima razlog za anticipaciju uskrsne vigilije može je anticipirati i ove godine bez obveze da za to pismeno ili usmeno traži dopuštenje.

(Br. 324/87)

Pavao, biskup

**RAZMATRANJE S DUHOVNE OBNOVE ZA SVEĆENIKE
NA ČISTU SRIJEDU 1987.**

(Na čistu srijedu, 04.03.1987., grupa mostarskih vjernika pripremila je i u Mostaru održala duhovnu obnovu svećenicima. Ovdje donosimo cijeli tekst njihovog razmatranja.)

"Sveti Sabor, prikazavši službe hijerarhije, rado obraća misao na stalež onih vjernika, koji se zovu laicima... Jer sveti pastiri dobro znaju koliko laici doprinose dobru cijele Crkve. Pastiri znaju da nisu od Krista ustanovljeni da sami preuzmu svu spasonosnu misiju Crkve prema svijetu, nego da je njihova uzvišena služba tako pasti vjernike i tako nadzirati njihove službe i karizme da svi jednodušno sudjeluju na svoj način za opće dobro. Jer treba da svi, 'držeći se istine u ljubavi, rastemo na svaki način u Njemu, koji je glava, Krist; od njega je cijelo tijelo dobro složeno i čvrsto vezano svakom vezom da jedan drugom pomaže silom koja je odmjerena svakom pojedinom dijelu, te čini da tijelo raste i da se usavršuje u ljubavi' (Ef 4, 15-16)" (LG 30). Oci Sabora nas uče dalje u istoj konstituciji (LG 32): "Premda su neki po Kristovoj volji postavljeni kao učitelji i djelitelji tajna i pastiri za druge, ipak postoji među svima prava jednakost s obzirom na dostojanstvo i na djelovanje zajedničko svim vjernicima u izgrani Kristova Tijela." Gospodin je postavio razliku između službenika i ostalog Božjeg naroda, ali smo ipak povezani darom vjere u jedno Tijelo - Crkvu, a mi vjernici treba da živo surađujemo sa svojim pastirima i učiteljima, budući da nas vodi i nadahnjuje jedan te isti Duh. Mi bismo željeli sudjelovati u samoj spasiteljskoj misiji Crkve, za to smo određeni od samog Gospodina po krštenju i potvrdi.

"Laici su posebno za to pozvani da Crkvu učine prisutnom i dje latnom u onim mjestima i prilikama gdje ona samo po njima može postati sol zemlje" (LG 33). Očekujemo s pravom od vas, naših pastira i učitelja da nas naučite, sve vjernike, o svemu onome što nas sve zadužuje Sveti Sabor II Vatikanski. Vi ste naši pastiri i učitelji ne samo kad mi dođemo na svetu misu u crkvu, nego ste vi naši učitelji i pastiri i u obitelji, na radnom mjestu, u školi, na cesti i na birou rada. A mi trebamo biti svjedoci Radosne Vijesti i ovdje i na birou i na radnom mjestu i u obitelji. Kad vjernik javno svjedoči svoju vjeru biva izrugivan od mnogih, a najteže mu je kad biva izruran i popljuvan od svojih istomišljenika s kojima se sastaje nedjeljom na svetoj misi.

Javni praktični vjernici mnogo trpe i mnogi se izgube ili barem malakšu. Na žalost ne primjećujemo veliku zauzetost i brigu naših pastira da hra-bre malodušne i traže izgubljene. U Dekretu o apostolatu laika, br. 29, Sabor stavlja nama u zadatak da učinimo Crkvu prisutnom i djelotvornom u vremenitim stvarima, a da to možemo potrebno je da budemo sposobljeni za taj zadatak. Vi najbolje znate, svaki za se, koliko ste uložili truda da nas u tome poučite. Sabor nije završen. Završene su sjednice otaca prije 20 godina, a provedba saborskih dokumenata treba biti sprovedena u život Crkve, a ne u biblioteci.

Jasno nam je da su svećenici ljudi, a ne anđeli. Znamo koliko se svaki čovjek mora boriti, i to ponekad krvavo boriti, da pobijedi svoju oholost, svoje nagone i mnogo toga drugoga da ostane na kršćanskoj visini. Tako i svećenik, kao čovjek, nije izuzet od grijeha i slabosti. I on je propet između ideala koje propovijeda i svoje ljudske slabosti. Ipak svaki svećenik, htio ili ne htio, biva ocijenjen prema svojim dje-lima, a ne prema riječima. Svećenik je postavljen na više kao grad na gori ili kao svijeća koja je postavljena da svijetli svima. Dobro se vidi ta svjetlost i svaka mušica ili mrlja na toj svijeći odmah se uoči. Ova naša iskustva i zapažanja nemojte shvatiti kao nabacivanje mrlja na svećenički lik, nego nas shvatite dobranjerno; željeli bismo uistinu, kao i vi, da naši svećenici budu savršeni kao što je savršen Otac nebeski. Evo nekoliko doživljaja i zapažanja iz našeg vjerničkog života!

1. KAKO DOŽIVLAVAMO SVEĆENIKA KAO KATEHETU?

Dijete od malena treba učiti i odgajati u svakom dobru. Vjerski odgoj djeteta, u našim prilikama, bez svećenika bio bi nemoguć. Rodite-lji nisu toliko duhovno zreli da shvate da je to njihov poziv i njihova dužnost, a i same prilike su tako komplicirane da je bez svećenika od-goj nezamisliv. Svećenik se spušta na nivo djece, spušta se na njihov uzrast i na njihove prilike i postaje im pristupačan i prihvatljiv. Što se tiče našega iskustva odgovaralo nam je daleko više da nam svećenik govori o Bogu ljubavi, Bogu prijatelju čovjeka, koji ga voli, a manje o Bogu koji kažnjava, sudi, zapovijeda, jer konačno Bog je iz ljubavi umro za čovjeka. Veoma mi se dopadalo na vjeronauku kad bi nas svećenik zaduživao da nešto učinimo lijepo za svoga bližnjega. Naš kateheta nas

je rasporedio pred Božić da posjetimo neke osamljene i napuštene. Nosili smo im obične darove, ali je radost moja bila velika i od tada se rado sjećam tih lijepih uspomena. Dijeljenje kutijica za skupljanje darova za siromašne misije je lijepo odgojno sredstvo koje nas povezuje sa svima onima koji trpe i zapravo to nas čini katolicima. Susreli smo tako divnijim svećenika kateheta koji su znali stvoriti tako divnu atmosferu da smo rado dolazili na vjeronauk. No susreli smo i drugih čiji postupci su samo škodili onome što su naviještali, a to je deranje, vikanje kažnjavanje i izrugivanje našeg neznanja; potpuna suprotnost biti evanđelja. KATEHETA JE "današnji Isus" koji hoda i skuplja malene za Kraljevstvo Božje; on ih prima, blagoslovlja i više: "Pustite malene k meni, njihovo je Kraljevstvo nebesko!" ili: "Ne budete li kao djeca, nećete ući u Kraljevstvo Božje!"

Kad se stvori prijateljstvo između katehete i djece, onda se dječa rado otkrivaju, rado pitaju, doduše ponekad gluposti, ali je šokantno za dijete ako bude ismijano zato što nešto pita a kateheti se čini da je glupo. Poznato je svima koliko različiti današnji mediji negativno utiču na odgoj djece, koliko se toga krivo prikazuje u školi i drugdje, mnoge vrijednosti vjere i duhovnog života su izrugane i pogazene, mnogi roditelji to ne uviđaju i tko će to sve rastumačiti djeci ako ne svećenik. Još samo u svećenika imamo povjerenja. Nama manjka ne samo vjerski odgoj, nego i obični kulturni život i navike običnog bontona. Zato nam se čini jako pozitivnim što više međusobnog druženja naša katoličke djece i mlađeži i da im svećenik daje zadatke na vjeronauku kao npr.: ovaj tjedan se treba posebno vježbati u slušanju roditelja, drugi tjedan pazimo na molitvu ujutro i uvečer, treći tjedan čuvati se psovke, pa onda pitati djecu jesu li i koliko to ostvarili. KATEHETA JE VEOMA ODGOVORAN pred Bogom i djecom, jer postoji mogućnost da on bude indirektni ili čak direktni sukrivac gašenja vjere: "Jao onome tko sablazni jednog od ovih malenih!"

2. KAKO DOŽIVLJAVAM SVEĆENIKA U ISPOVIJEDI?

Razmišljajući o sakramentu pomirenja dođosmo do zaključka: kad bismo shvatili važnost ovog sakramenta, naše isповijedaonice ne bi nikad bile prazne ni od svećenika ni od nas vjernika. Uvidjeli smo iz naše prakse da bi se ovaj sakramenat moralo odvajati od ostalih sakramenata

i pobožnosti; to je sakramenat sam za sebe. Čovjek ne može upoznati sebe, ispitati svoju savjest, pobuditi čin kajanja i stvoriti odluku o svom popravku bez posebne priprave i uvjeta za to. Mi vjernici u svećeniku susrećemo Krista, ne psihijatra, i mi ne idemo psihijatru nego svećenicima, jer on ne samo da čuje naše promašaje, nego daje i upute, a još više iznad svega, on nam opašta, u ime Božje, sve grijeha. Zato bismo željeli doživjeti i osjetiti da nas svećenik jedva čeka da dodemo na isповijed. Brze, površne i bez pripreme isповijedi su promašaj ili vrlo mali uspjesi u duhovnom životu. Evo da čujete jedno iskustvo jednog od nas!: Mislim da sam se u životu ispovjedio pred otprilike dvadesetak svećenika, a možda i više jer sam se nekada ustručavao odlaziti kod onih koje sam osobno poznavao iz straha da oni možda tamo za sebe ne bi stvorili došu sliku o meni. Prve moje isповijedi na vjeronaucima mislim da su bile najtemeljitije. Tada sam nekako osjećao najveće poštovanje prema svećeniku i mislio sam da može duboko zaviriti u moju dušu. Volio bih da mogu to poštovanje u sebi povratiti. Poslije toga dolazi jedan duži period da se nisam ispovijedao. Ipak je pred svaki blagdan u meni bila velika čežnja za ispovijedi. Prva ispovijed poslije toga perioda bila je kod svećenika koji me krstio. Tek sada vidim koliko je to vrijeme dok je ispovijed trajala bilo veličanstveno, koliko mi je taj svećenik bio otac i ne znam bi li ja ovakav mogao biti dobar prema sebi koliko je on prema meni tada bio. Vjerojatno što je bio mnogo svjesniji od mene. Taj isti svećenik mi je u toku ispovijedi stisnuo ruku što po njegovu mišljenju u tom dužem periodu nisam puno grijeo i što sam sačuvao neprekinutu nit molitve. Za pokoru mi je dao da postim jedan dan. Za mene je ta pokora bila kao brdo preskočiti, ali sam pomoću toga svećenika ipak brdo preskočio. Od tada se ispovijedam barem jednom mjesечно. Ispovijedaonicu doživljavam kao malu sobicu bez krova, direktno prislonjenu na nebo. Ispovjednika osjećam kao prijatelja i imam sigurnost pred njim. I to neku posebnu sigurnost. Poslije svake ispovijedi osjećam i olakšanje, ali mi je jako teško ako osjetim da je svećeniku stalo do toga da me što prije ispovjedi. Ponekad zbog ubrzanih ispovijedanja osjetim u sebi pitanje da li taj svećenik uopće vjeruje u ono što čini. Inače od ispovjednika uvijek očekujem čuti pravu riječ, pravo uputstvo i volio bih da pitanjima ulazi u tajnu moje duše. Volio bih da mi ispovjednik svojim vlastitim događajima priča kako on pobjeđuje grijeh u sebi, kako se on osobno svladava i kako napreduje u duhovnom životu. Želio bih veću strogost pri davanju pokore. Mnogi ljudi tek nakon ispovijedi vagaju težinu gri-

jeha uspoređujući sa zadanom pokorom. Sada razmišljam o tome kako bi bilo dobro obavljati svetu isповјед uvijek kod istog svećenika, kome bih se mogao obratiti i izvan isповijedi.

3. KAKO DOŽIVLJAVAM RIJEČ BOŽJU PROPOVIJEDANU OD SVEĆENIKA

Uistinu bismo željeli od vas svećenika čuti sa oltara, a i u životu i nače, nešto što nije od ovoga svijeta. Dosta nam je kojekakvih ispraznih tlapnji; zaglušili smo slušajući ovozemaljsku tematiku. U vrijeme opće zagađenosti čeznemo za čistoćom riječi koja daje novi, radosni život. Teško nam je slušati razne sumnje, pesimizam, negativnosti, očaj. Svećenik je prorok radosti Božje i buduće nade. Osjećamo kad nam svećenik govori s uvjerenjem, a kad govori nesigurnošću ili bujicom nerazumljivih riječi koje odjekuju kao mjesec ili zvezde kao praporac. Istina je da se više ne može ubiti Sin Božji, ali se može ubiti vjera koja tinja pod pepelom raznih naslaga. Ako se govori i propovijeda po zemaljski: o fizici, književnosti, povijesti, samo o ljudskom znanju, onda zašto je nedjelja dan Gospodnji i u čemu je razlika između Božje riječi i ljudskog govora? Nismo dovoljno upućivani u ispravno čitanje i razmisljanje Biblije i kako je sprovoditi u život. Veselilo bi nas da imamo za to tečajeve i tribine, kao što neki imaju u drugim mjestima. Shvatiti Riječ Božju ispravno valjalo bi prije dosta moliti da se čovjek može otvoriti Bogu i njegovu djelovanju. Iako je Duh Sveti autor Svetog Pisma, propovjednici su njegovi komentatori. Slušali smo divnih propovijedi. Ipak onaj prelaz iz crkve u život kao i sama problematika života osjećamo da nije dovoljno obrađena, da svećenici imaju malo iskustva o našem životu a i od nas samih da nije dovoljno vrednovano. Treba znati da je za mnoge propovijed najvažniji dio mise. Ipak ne bi smjelo tako biti.

4. SVEĆENIK I DUHOVNO VODSTVO OBITELJI

Očekujemo rado svećenika u obitelji koji će s nama moliti u kući, koji će razumjeti naše obiteljske probleme i davati evanđeoska rješenja odnosno upute za obiteljski život. Blagoslov kuća je vrlo letimicen i površan susret. Kada dođete u obitelj, tražite da vas počaste kao evanđeoskog učitelja.

Začuđuje koliko naši ljudi puno rade i uz to vjeruju, i još više psuju: Kako rad može biti blagoslovljen ako se psuje dok se radi. Rad treba zavoljeti i rad treba ljubiti. Rad je križ života, a taj križ rada treba postati sladak i radostan. Prva Božja zapovijed, izrečena u raju zemaljskom, bila je da radom podvrgnemo zemlju: "U znoju lica svoga jest češ kruh svoj." Taj svoj rad donosim na misu i prinosim ga u obliku kruha i vina da postane spas meni i mojoj obitelji. Biti na misi je prava sreća, jer rad postaje za mene i moju obitelj sredstvo spasenja, jer se ujedinjujem s onim koji sve posvećuje. Ne treba me nitko sažalijevati što radim težak posao, što sam na birou, što patim i trpim. To je put Providnosti za mene, to je put kojim ja idem za mojim Gospodinom u nebesku slavu. Robovlasnički sistem u rimskom carstvu nije propao zbog toga što su kršćani propovijedali revoluciju, nego jer su radosnim trpljenjem - ludošću križa - pobijedili svijet.

U drugoj zapovijedi: "Plodite se!", odnosno pokori: "Rađat ćeš u bolovima!" potrebno je danas unijeti nebesku dimenziju. Naime rađat će djecu ne samo za sebe, ne za narod, već prvenstveno za nebo, za Kristovo kraljevstvo. To prikazanje u duhu i prije nego se djeca rode je jaka molitva koja pobjeđuje sotonu, pobjeđuje svijet koji svojim lošim savjetima i užasnim zakonima dozvoljava ubijanje djece u majčinoj utrobi i pobjeđuje tijelo koje radi komoditeta hoće što manje djece. A posvećivati djecu Gospodinu istovremeno znači i ne imati vlast nad njima, po ljudsku, čime će biti izbjegnuti mnogi teški grijesi. I na kraju da kažem da bi mnogo češće trebalo ponavljati obiteljima: "Ne brinite se tjeskobno!"

5. SVEĆENIK I CELIBAT

Celibat je milost Božja. Tako je uzviknuo sv. otac Ivan Pavao II, 1. svibnja 1982. godine, obraćajući se vjernicima Rima i svijeta. Mi vjernici ne prihvaćamo pojam "slučajnosti", ništa se slučajno ne događa, pa tako ni ovaj izričaj našeg Svetog Oca na početku Marijina mjeseca svibnja. Veliki svećenik Isus Krist se upravo obratio djevičanskom učeniku Ivanu, sa oltara svoga križa, rekavši: "Evo ti majke!" Ona je Djevica Majka svih nas, a na još eminentniji način majka svećenika. Ona je nama uzor u svemu, kako u ljubavi prema Gospodinu, tako i u djevičanstvu. Nevinost, čisloća je dar odozgor! Jasno to slijedi iz Matejeva

evangelja (19,10): "Ne shvaćaju to svi, nego samo oni kojima je to dano. A ima i takvih koji se odriču ženidbe radi kraljevstva nebeskog." Nije to samo disciplinarno pitanje, kako neki vole reći. Bog umnaža milosne darove po vašoj svećeničkoj čistoći. Po vašoj čistoći, mi laici vjernici osjećamo poziv Gospodina na prvočinu svetost. Vaše obdržavanje celibata že poticaj za nas oženjene i neoženjene da se može i danas živjeti čisto, unatoč tolikih grijeha na tjelesnom području. Premda vam mnogi ne vjeruju, aneksi se izruguju - vjerojatno zato da prikriju svoju prljavštinu i svoj nemoral - mi vam vjerujemo i za nas je to ponos i dika pred drugim ljudima koji ne pripadaju našoj Crkvi. Nismo u stanju izreći koliko nas boli kad netko od svećenika na ovom području zakaže. Rado ćemo moliti za vašu ustrajnost u celibatu, a neka vas u tjeskobama i kušnjama utješe i dadnu snage riječi knjige Otkrivenja (14, 1-5): "Nitko nije mogao naučiti te pjesme osim onih sto četrdeset i četiri tisuće koji su otkupljeni sa zemlje. To su oni koji se nisu okaljali sa ženama, to su djevice. Oni prate Janje kud god ono ide. Oni su otkupljeni od ljudi kao prvenci Bogu i Janjetu."

6. SVEĆENIČKA PODIJELJENOST U HERCEGOVINI

Teško nas boli podijeljenost među svećenicima. Čim jedni nešto započnu kao da su drugi protiv. Kad nam na poslu spočitavaju nevjernici ili drugi vjernici o razdiobi naših svećenika mi se toga stidimo. Citamo Svetu Pismo i razmišljamo s apostolom Pavlom (1 Kor 3, 2): "Kad, naime, među vama ima zavisti i svađa zar niste tjelesnici. tj. zar ne živite po ljudsku. Kad god naime jedan govori 'Ja sam Pavlov' a drugi 'Ja Apolonov', zar niste samo ljudi." Kako onda uoče prnijeti dar na oltar, ako znadeš da tvoj brat ima nešto protiv tebe... Mi samo konsstatiramo podijeljenost našeg svećenstva, narod različito reagira. Čini se da nije ispravno poučen. Ipak se usudujemo predložiti da svi zajedno, i svećenici i vjernici, po svim župama počnemo činiti pokoru za tolike sablazni i zajedničku molitvu da se ovo žalosno stanje popravi. Uvijek nas raduje kad vas svećenike vidimo zajedno. Tako zaključuje svaki dobronamjerni vjernik. A mislim da nije kasno opet reći sa Pavlom (1 Kor 3, 5): "Pa što je Apolon? Što li je Pavao? Sluge koje su vas privele k vjeri, a svaki je od njih sluga onako kako mu je Gospodin dao."

Svi bi kroz ovu Korizmu, nakon stoljeća kršćanstva u Hercegovini, trebali ponavljati: "Sluge smo beskorisne!" Ta iako je netko posadio,

netko zalijava ipak je Bog taj koji je činio da raste. A onaj koji je sadio prikladno je da tome poučava narod Božji u Hercegovini kao što je Pavao poučavao Korinćane.

7. SVEĆENIK MOLITELJ

Budući da smo mi zaposleni, mislimo da naši svećenici stalno mole za nas. Teško nas zaboli kad primijetimo na svećeniku da omalovažava bilo kakav način molitve ili meditacije, razmatranja i slično ili kod liturgijskih čina gleda što prije privesti kraju. Dok jedni svećenici preporučuju neku vrstu molitve ili pobožnosti drugi to omalovažavaju a i preziru. Potreba je vremena da podržavamo razne oblike i načine molitve, a isto je tako potreba da imamo svećenike koji su osposobljeni voditi mlade duše da pojedine grupe ne bi otišle u skrajnost.

8. EKUMENIZAM

Ekumenizam je zadatak današnje Crkve, ne moda. To nas uči Sabor i primjerom pokazuje Papa. Živimo na takvom prostoru i oči opće Crkve uperene su prema nama. Možemo barem moliti na tu nakanu u svakoj svetoj misi, možemo upriličiti neke ekumenske susrete. Ako ne znamo sami, možemo kopirati od drugih. Čini nam se da je Isusova velikosvećenička molitva za jedinstvo upravo danas i ovdje kod nas jako aktuelna.

9. O DOSTOJANSTVENOSTI ODIJEVANJA

U našem međusobnom razgovoru, kada smo dohvatali ovo pitanje, većina je reagirala kao da je ovo posljednje o čemu bi trebalo reći, te da odijevanje ne predstavlja neku bitnu značajku kojoj bi svećenik, odnosno redovnik, trebao posvetiti pažnju, a isto ne bi trebalo bitno uticati na stav puka. To gledište ponetko pravda daleko važnijim duhovnim životom, bitnjim dijelom čovjeka, jer smo navikli slušati pomalo otrcanu frazu kako odijelo ne čini čovjeku. Istina je isto tako da odijelo govori o čovjeku; ono je refleksija nutarnjeg života. Mnogi ljudi svoju nemarnost, neurednost, prikrivaju pod parolom nemarnog odijevanja kao

zbog toga što dotična osoba ne pridaje tome važnost. Kada listamo bonton kao regulu uljudbenog ponašanja čovjeka u društvu, nailazimo na točno propisane zahtjeve za odijevanje kod određenih prigoda. Kad je to na razini opće kulture, kako ne bi bilo važnije na razini liturgijskog, crkvenog vjerkog života.

Da ne budemo pogrešno protumačeni, ne radi se o robovanju odijevanju, o nekom atraktivnom odijevanju, nego o dostojanstvenosti odijevanja. Nažalost već duži period, počevši od ere hipija i sekulariziranog svijeta, prvo na Zapadu pa onda i kod nas, čak i u Crkvu (i kod puka i kod svećenika), uvuklo se jedno prezirno gledanje i ponašanje prema dostojanstvenosti odijevanja.

Kad sam skoro vidio jednu staricu, po njoj sam znao da ona žuri na svetu misu. Na njoj je sve bilo misno. Nije ovo žaljenje za nečim što je prošlo, nego za vrednotom koja se čak ni ovdje u Hercegovini više ne njeguje, niti se to sa oltara pokušava sačuvati. Kojega li apsurda: nekada kad je naš puk bio siromašan do gole kože, imao je misne haljine, a danas je to rijetkost unatoč neusporedivo boljem standardu. Ovom nemarnom stilu odijevanja, koje nije odraz siromaštva, ipak je na razini estetike siromaština koja nema povezanosti sa blaženstvom siromašnih duhom. Takvim gibanjima nisu ostali imuni ni svećenici. Ponajprije je to došlo sa Zapada u paketu zvanom liberalizam postkoncilskog vremena. Svjedoci smo ne samo nedoličnog odijevanja na ulici nego i na oltaru. Vjerojatno će i vas prisutne pogoditi, da ne upotrijebim stroži izraz sablazniti, kad čujete da svećenik na oltaru žvače žvakaču gumu, na nogama nosi teniske, ima neko nonšalantno držanje kao da je na utakmici a ne u crkvi i uz to koncelebrira svetu misu. Čitajući knjigu Izlaska, u Starom Zavjetu vidimo koliku su važnost posvećivali odijevanju svi oni koji su sudjelovali u liturgijskim činima. Tako i danas Crkva točno određuje liturgijsko ruho za svaku prigodu. Nažalost danas je mnogima teško ili nepraktično na sebe staviti roketu kad se pričešće pod izlikom "Nije nama do forme nego je važno ono što činimo!" Pa kad se traži kod liturgijskog slavlja točno određeno liturgijsko ruho i to se ne drži, jasno je da se i na ulici susreće odsustvo dostojanstvenog odijevanja. Ali kad bi svećenik znao da on i tada propovijeda, da on i tada zastupa Isusa, da on i tada može oduševiti za svećenički poziv neku dušu, sigurno je da bi to gledište izmijenio. I danas je živo sjećanje kod svih vjernika i nevjernika na biskupova tajnika blagopokojnog don Marka Perića koji je uvijek sa svećeničkim obilježjem

hodao našim ulicama. Jednako tako znači primjer fra Mladena Barbarića koji nikad nije išao bez habita. Mi vjernici tako rado volimo u gradu susresti časne sestre u njihovoј redovničkoj odjeći. Isto bismo tako voljeli susretati naše svećenike. Nije to forma imati na sebi habit ili reverendu ili neko svećeničko obilježje, nego je to dívno svjedočanstvo svoga poslanja. Možda je vama ponekad teret nositi svećeničko odijelo, ali znajte da ste u njemu uvijek poticaj za sve nas vjernike a i za nevjernike kao onaj koji ne živi samo za ovaj svijet. Naš narod ovdje u Hercegovini drži časnom svećeničku službu te stoga voli vidjeti svoga svećenika dostojanstveno obučena i tako poštovana u svakoj prigodi i na svakom mjestu.

Ovo izgovorismo, ne zato da nekoga osudimo, nego da bude na poticaj, na veću slavu Božju, na izgradnju Tijela Kristova čiji smo svi aktivni i odgovorni udovi te imamo poslanje i dužnost pomoći jedni drugima da izgrađujemo svetost svih članova Božjeg naroda.

NOVA IMENOVANJA SVEĆENIKA

1. Don Damjan Raguž, u skladu s odredbama BKJ, imenovan animatorom za duhovna zvanja u biskupijama Mostar i Trebinje.
2. Don Ivan Barišić primljen u pastoralnu službu u biskupiji Speyer.
3. Don Ante Ivančić primljen u pastoralnu službu u nadbiskupiji Freiburg.
4. Don Ilija Petković privremeno zamjenjuje don Milivoja Galica u hrvatskoj katoličkoj misiji u Speyeru.
5. Dr don Ante Komadina imenovan profesorom na Vrhbosanskoj Visokoj Teološkoj školi.
6. Mr don Ivica Puljić imenovan profesorom na Vrhbosanskoj Visokoj Teološkoj školi.
7. Fra Eugen Tomić imenovan župskim pomoćnikom u župi Gorica.

UZ PAPINU PORUKU ZA SVJETSKI DAN MALDIH

Sveti Otac Ivan Pavao II proglašio je Cvjetnu nedjelju, 12. 04. o.g., Svjetskim danom mlađih. Njegovu poruku, upućenu mlađima svijeta, dostavljamo u cijelosti svim svećenicima. Poruka je vrlo sadržajna. Preporučam svećenicima da se okoristite Papinim mislima u propovijedi ili u uvodu u misu na Cvjetnicu.

Pozivam, preko vas svećenika, sve mlade naših biskupija da se okupe na Cvjetnici oko svojih pastira u svojim župama pa da zajedno sa Svetim Ocem proživljavamo naše zajedničko jedinstvo vjere i molitve, te da svi porastemo u zajedništvu prijateljstva i ljubavi s Isusom Kristom.

(Br. 325/87)

Pavao, biskup

PROSLAVA KRALJICE MIRA U HRASNU (10.05.1987.)

Svetište "Kraljice mira" u Hrasnu ulazi u povijest Gospinih svetišta u našem narodu. Ove godine slavi se deseta obljetnica postavljanja kipa "Kraljice mira" na brdu Gradina. Jubilarno slavlje, 10. svibnja o.g., predodit će uzoriti gospodin kardinal Franjo Kuharić.

SLUŽBENI VJESNIK BISKUPIJA MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANSKE

Broj II/87. Mostar, 15. prosinca 1987.

SADRŽAJ

Biskupova božićna čestitka 37

DOKUMENTI SVETE STOLICE

Svjetski dan mira 1988.	38
Poruka Svetog Oca za korizmu 1988.	39
Završna poruka sinode o laicima	41

DOKUMENTI BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

Prilog BKJ	46
Priopćenje za tisak	51
Poziv biskupa na molitvu	54

DOKUMENTI BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

Dan iseljenika	56
Calendarium missarum	56
Obveze župskih ureda prema Ordinarijatu	57
Binacije i trihacije u 1988. god.	58
Molitvena osmina za sjedinjenje kršćana	58
Dvojica naših novih đakona	58
Raspored krizme u 1988. god.	59
Teološko-pastoralni tjedan za svećenike	60
Hrvatski hodočasnički dom u Rimu	61
Zapis u povodom smrti mons. don Matе Nuićа	62
Razna imenovanja	63

=====

Izdaje: Biskupski ordinarijat Mostar za isključivu upotrebu
svećenika Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanjske biskupije.

Odgovara: Mons. Pavao Žanić, biskup. Umnoženo vlastitim strojevima.

Ozbiljna istraživanja pokazuju da upravo u najsiromašnjim zemljama najveći broj djece umire uslijed akutne dehidratizacije (pomanjkanje vode u organizmu), uslijed zagadivanja vode, uslijed gladi i pomanjkanja cjepiva protiv epidemija, pa čak i uslijed pomanjkanja ljubavi. U takvim bijednim prilikama velik broj djece umire prerano, dok su neka od njih toliko oštećena u zdravlju da je doveden u pitanje njihov duševni i tjelesni razvoj. U svakom slučaju njihov je život ugroženi mnogo im je teže naći mjesto u društvu.

Žrtve takvih tragedija često su djeca koja se radaju u bijedi i siromaštvu što proizlazi iz društvene nepravde; žrtve su i čitave obitelji kojima nedostaju osnovna sredstva, potrebna za život, i koje je zauvijek obilježila rana zbog prerane smrti njihove djece.

Sjetimo se kako je izričito Gospodin htio pokazati svoju solidarnost s djecom. Pozvao je k sebi malo dijete, postavio ga pred svoje učenike i rekao: "Tko primi radi mene jedno malo dijete kao što je ovo, mene prima." Izjavio je: "Pustite dječicu i nemojte im priječiti da dodu k meni" (usp. Mt 18,2-5; 19,14).

U ovom liturgijskom korizmenom vremenu živo vas potičem da se prepustite djelovanju Duha Svetoga, koji može slomiti lance sebičnosti i grijeha. U duhu solidarnosti dijelite ono što imate s onima koji imaju manje od vas. Dajte ne samo od svojeg suviškog nego i od onoga što vam je možda potrebno, kako biste mogli velikodušno pomoći sve djelatnosti i planove vaše mjesne Crkve, naročito onda kada se radi o budućnosti djece koja žive u nepovoljnim prilikama.

Tako će, draga braće i sestre u Kristu, zasjati vaša ljubav: "Tada će, videći vaša djela ljubavi, svi slaviti vašega Oca" (Mt 5, 16).

Neka u ovoj korizmi, po uzoru Marije koja je pratila svojega Sina do križa, ojača naša vjernost Gospodinu i neka naša velikodušnost bude svjedočanstvo naše poslušnosti njegovoj zapovijedi.

Blagoslivljam vas od svega srca u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

ZAVRŠNA PORUKA SINODE O LAICIMA

Poruka Narodu Božjemu

Od 1. do 30. listopada 1987. održana je u Vatikanu VII redovna Sinoda biskupa. Crkvu naše zemlje na Sinodi predstavljali su biskupi dr. Franc Kramberger i dr. Franjo Komarica. Sinoda je uputile cijeloj Crkvi poruku koju ovdje donosimo.

1. - Uvod

Na svršetku ove Sinode, ujedinjeni s Petrovim Nasljednikom, mi sinodalni oci, s dubokom se ljubavlju obraćamo svoj našoj braći biskupima, svećenicima, đakonima, redovnicima, redovnicama, i na poseban način svim vjernicima laicima, muškarcima i ženama, da podijelimo iskustvo ovih dana. Vodenim svijetлом Duha Gospodina Isusa, u klimi crkvenog zajedništva, razmišljali smo o temi 'Zvanje i poslanje laika u Crkvi i u svijetu dvadeset godina nakon II. vatikanskog koncila'.

Glas katoličkog svijeta je bio prisutan ne samo preko sinodalnih otaca, već i preko vjernika laika koje je Sveti Otac imenovao. Njihovo svjedočanstvo i njihove sugestije bile su odjek svih vas.

Tako smo čuli i doživjeli prisutnost svih Crkava, s njihovim bolima i njihovim tjeskobama, s njihovim vitalnostima i njihovim nadama. Konstatirali smo prisutnost uskrsnulog Gospodina, koji prati svoju Crkvu u ovom odlučnom času povijesti.

2. - Na putovima Koncila

Drugi vatikanski koncil, produbljujući misterij Crkve, potakao je obnoviteljski dinamizam i u čitavom Božjem narodu pomogao oblike sudjelovanja i misijskog zalaganja laika.

Pojavile su se službe i ministeriji, skupine i pokreti, oblici suradnje i dijaloga.

U teškim situacijama gdje se vjerska sloboda ne priznaje, laici su prenosi li i održavali vjeru uz žrtvu života. U zemljama prve evangelizacije katehisti i obični vjernici proklamirali su Evandelje i organizirali zajednice.

Novi uvjeti svijeta u brzoj i dubokoj transformaciji postavljaju nove izazove u svim sredinama.

Kršćanski laici u svijetu, upravo snagom svoje vjere, imaju neradomjestivu ulogu. I sve su brojni muškarci i žene koji se kršćanski zalažu na područjima kulture, nauke, tehnike, rada, politike i u mnogostrukom vršenju vlasti.

Put u povijesti nameće samoj Crkvi nove obzore i izazove, koji traže i iziskuju odgovarajuće odgovore.

Svim kršćanskim laicima, koji su vjerni svom zvanju i koji su angažirani u poslanju Crkve, izražavamo zahvalnost, povjerenje i podršku.

3. - Biti kršćanski laik

U zajedničkom smo razmišljanju tražili produbljivanje identiteta, dostojaštva i odgovornosti kršćanskog laika.

Svi kršćani, laici, klerici i redovnici, imaju isto dostojanstvo i za jednički čine jedan "narod skupljen u jedinstvu Oca, Sina i Duha Svetoga" (LG 4). Takvo dostojanstvo proizlazi iz krštenja, kojim je osoba inkorporirana Kristu i crkvenoj zajednici i pozvana je na svetost; on se založio da slijedi Krista i da ga svjedoči svim svojim životom, osobito u svom zvanju. U ovom osobnom i komunitarnom slijedenju značajnu ulogu imaju darovi Duha Sveteoga, koje Bog podjeljuje za dobro sviju.

Većina laika kršćana su na svoj način eljedbenici i učenici Kristovi, osobito u onim sredinama koje nazivamo "svijetom": obitelj, rad, mjesna zajednica, itd. Njihova je zadaća uvek bila, a danas još više, da ove stvarnosti prožmu Kristovim Duhom i na taj način posvećuju svijet i suraduju u ostvarivanju Kraljevstva. Oni su pozvani i da svjedoče o blagoj vijesti i da dijalogiziraju sa svim ljudima.

Drugi vjernici prigaju sakramenat Reda, koji im daje posebno dostojanstvo i, u ime Krista pastira (PO 2), ih sposobljuje za sjedinjavanje zajednice, da je hrane Riječju i sakramentima, i održavaju u jedinstvu.

Treći su kršćani pozvani da radikalno svjedoče o Ljubavi Božjoj, praktičiranjem evanđeoskih savjeta u svjetovnim ustanovama ili u redovničkim zajednicama.

4. - Poziv na svetost

Svi smo pozvani da budemo sveti kao Otec koji je na nebesima, prema našim specifičnim zvanjima. U naše doba žed za svetošću raste sve više u srcima vjernika, kad ovi prihvate Božji poziv, koji ih poziva da žive s Kristom i da preobrazuju svijet.

Duh Sveti nam jasnije otkriva da danas svetost nije moguća bez zalaganja za pravdu, bez solidarnosti sa siromašnima i ugnjetavanim. Model svetosti ljeta treba integrirati socijalnu dimenziju preobrazbe svijeta prema Božjem planu

5. - Snage Duha Svetoga

Uskrsli Isus je naša snaga. Njegov Duh obnavlja povijest i širi svoje darove, da se ljudska obitelj konsolidira u zajedništvu kojega je Crkva sakramenat. U snazi svoje pripadnosti Kristu, vjernici laici su svjedoci i graditelji ovog jedinstva koje proizlazi iz Trojstva i iz crkvenog zajedništva.

Hranjeni Riječju i Sakramentima, živi članovi u konkretnoj zajednici, uz pomoć rasudivanja pastira, učimo prepoznavati duhovne darove s kojima nas Gospodin obogaćuje za dobro zajednice vjere i društva u cjelini.

Kao pastiri izražavamo svoju želju da prepoznajemo, razabiremo, animiramo i koordiniramo takve darove i karizme. Iz njih nastaju i udruženja i pokreti koji uspješno suraduju u izgradnji Crkve.

Odajemo priznanje Katoličkoj akciji koja je u tolikim zemljama donijela obilne plodove i koja se nanovo budi; priznanje i ostalim tradicionalnim udruženjima. Duh Sveti pomaže da se odgovori na nove izazove i budi nove pokrete koji općoj Crkvi daju veselje i nadu. Uvijek važan kriterij autentičnosti bit će njihovo skladno integriranje u mjesnu Crkvu, da pomažu u njezinoj izgradnji u ljubavi s njezinim pastirima.

6. - Ministeriji i službe

Iz svih Crkava dolazi glas priznanja onim laicima, muškarcima i ženama, koji su i bez prezanja pred mučeništvom, s klerom, redovnicima i redovnicama

izgrađivali Crkvu bez granica prostora i vremena. Opća svijest o pravu kršćanskih ljudi da rade u izgrađnji novoga svijeta i teologija II. vatikan-skog koncila razvili su širu suradnju u životu Crkve i u njezinom djelovanju u svijetu.

7. - Obitelj

Obitelj zasnovana na sakramentu braka je povlašteno mjesto za ljudski odgoj, za budenje, rast i zračenje vjere. Neka obitelj postane prava "domaća Crkva", gdje se zajedno moli, gdje se uzorno živi zapovijed ljubavi i gdje se život prima, poštuje i štiti.

8. - Mladež

U mladima smo prepoznali pravu snagu za Crkvu današnjice i sutrašnjice. U svojoj pastoriskoj skrbi mi im rezerviramo posebnu pažnju. Predlažemo im da Krista slijede u radikalnosti Križa i u sigurnosti Uskrsnuća, izvoru njihove akcije u Crkvi, temelju pravog projekta života i istinske nade.

9. - Žena u Crkvi i u svijetu

Nadahnuti Božjom Riječju, ponovo potvrđujemo jednako dostojanstvo žene i muškarca: "muško i žensko stvari ih" (Post 1,27).

Narod Božji sačinjavaju kršteni, s jednakim dostojanstvom i sa zajedničkim poslanjem, iako s različitim modalitetima i zadacima. Grieh je zasjenio savršenost božanskog plana. Ne odobravamo diskriminacije koje iz toga proizlaze i koje se nastavljaju u različitim oblicima. Radujemo se zbog postignutog priznanja legitimnih prava koja ženi omogućuju obavljanje njezine misije u Crkvi i u svijetu.

Sve ovo nas navodi da uzdignemo svoj pogled prema Mariji, Majci Gospodinovoj, prauzoru ženskog dostojanstva i jedinstvenom primjeru suradnje u djelu spasenja.

10.- Župa

Župa, unutar biskupije, je redovito mjesto u kome se vjernici okupljuju radi rasta u svetosti, sudjelovanja u poslanju Crkve i života crkvenog zajedništva. Sa zadovoljstvom primjećujemo da župa postaje jedna zajednica, kad je ona dinamično središte bazičnih crkvenih zajednica i drugih skupina i pokreta koje je pokreću, i ponekad se u njoj hrane.

U slavljenju euharistije, središtu čitavoga kršćanskog života, vjernici se sjedinjuju s Kristom i šalju u službu svijetu.

Potičemo sve vjernike laike neka intenzivno sudjeluju u životu svojih župa, proučavanjem Riječi Božje, slavljenjem Dana Gospodnjega, u župskim vijećima i raznim oblicima aktivnosti i apostolata.

11.- Društveno-političko zalaganje

Društvenopolitičko zalaganje vjernika se temelji na vjeri, jer ona osvjetljava sveukupnost (totalitet) osobe i njezinog života.

To prepostavlja brižljiv odgoj, razmjeran razini današnjih i budućih odgovornosti.

Povezanost između vjere i života treba pratiti zalaganje vjernika laika

na javnom području, u sudjelovanju s političkim i društvenim ustanovama, kao i u svakodnevnom životu, radi evanđeoskog prožimanja svjetovnih struktura i aktivnosti.

U političkom djelovanju primarna obveza mora biti poštenje, unapredavanje društvene pravde i prava čovjeka u svim fazama života, obrana ili ponovno zadobivanje slobode, osobito vjerske koja je toliko ograničena na velikim dijelovima planeta i stalno traženje mira u čitavom svijetu.

Slično se zalaganje mora protegnuti na područje zdravstva, kulture, nauke, tehnike, rada i sredstava društvenih komunikacija.

12. - Odgoj

Kršćanski laici žedaju za unutrašnjim životom, duhovnošću i misijskim i apostolskim djelovanjem. To zahtijeva proces sazrijevanja u svjetlu Božje Riječi, primljene u predaji Crkve, a koju učiteljstvo autentično tumači, i u sve plodnijem sudjelovanju u sakramentima. Taj rast hrani praksa isповijedi i duhovnog vodstva.

Integralan odgoj svih vjernika, laika, redovnika i klera, danas treba biti pastoralni prioritet.

13. - Apel

Pred ovom sviješću o našem biću i o našoj budućnosti u svijetu, s kojom smo potpuno solidarni, svi mi, koji smo članovi Božjeg Naroda, moramo se ponizno pred Bogom preispitivati. Upravo zato što smo kršteni, moramo sve više postajati kvasac našeg svijeta. Sjetimo se da će nam se suditi po ljubavi (Mt 25).

Narodi svijeta, koji su ranjeni u svom dostojanstvu, napadnuti u svojoj slobodi, lišeni svojih imanja, proganjeni zbog svoje vjere, bez obrane pred svakim obrascem vlasti, Crkva je kraj vas i želi, usred vas i s vama, biti svjedok Kristove ljubavi koja nas oslobađa i izmiruje s Ocem. Vi, koje je napustilo i na rub gurnulo naše potrošačko društvo, bolesnici, hendikepirani, siromasi, gladni, emigranti, zatvorenici, nezaposleni, stariji, napuštena djeca i usamljeni; vi, žrtve rata i svakog nasilja, koje proistjeće iz našeg permisivnog društva, Crkva sudjeluje u vašoj patnji koja vas vodi k Gospodinu, koji vas zdržava sa svojim otkupiteljskim trpljenjem i daje vam da živite u svjetlu njegovog Otkupljenja. Smatramo da će od vas sav svijet naučiti što je ljubav. Učinit ćemo sve moguće da nadete mjesto na koje imate pravo u društvu i u Crkvi.

Ljudske obitelji, budite svijesne svoje vitalnosti i svoje veličine. Kršćanske obitelji, budite domaće svetište, u kome se muškarci i žene otvaraju ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Mladi, vi nosite nadu svijeta i Crkve. Ne dajte se zastrašiti svijetom kakav jest. Ne gubite svog dinamizma i ne prepustajte se nekom lagodnom životu, kao plijen indiferentnosti. Gledajte na Krista, koji je Put, istina i Život, i koji je mladost novoga čovječanstva. On će nam biti snažan izvor kreativnosti za pravedniji i bratski svijet.

Žene, vi se s pravom borite za prvo potpuno priznanje svoga dostojanstva i svojih prava. Nek ova borba rodi svijet u kome će prvo mjesto imati dijalog i uzajamnost, svijet kakvog je htio Stvoritelj koji je njegovu sudbinu povjerio muškarcu i ženi, a koji nam je u Crkvi, dao Ženu obnovljenu u punini ženstvenosti i milosti: Djevicu Mariju.

Vi, koji u svojim rukama imate sudbine ljudi i naroda; vi, koji držite ključeve imanja i vlasti; vi, koji planirate mogućnosti i blagostanje ljudi nekog boljega svijeta; vi, koji imate moć uništenja i odvraćanja i vi, ljudi nau-

ke, kulture i umjetnosti, budite svijesni vaše odgovornosti i neodlučnosti. Svijetu je potrebit mir. Ljude treba poštivati u njihovim temeljnim pravima. Ljudski je život svetinja. Računamo na vas i uvjeravamo vas u svoju molitvu, da biste mogli ostvariti svoju tešku zadaću. Kad imate autoritet, stavite ga u službu ljudi, a ne u njihovo potlačivanje.

Biskupi, svećenici i dakoni, založimo se u stvaranju živih zajednica, "postojanih u apostolskoj nauci, zajedničkom životu, lomljenju kruha i u molitvama" (Dj 2,42). Razabirimo i prihvaćajmo darove Duha Svetoga kod vjernika laika i pomažimo osjećaj zajedništva i odgovornosti.

Braće i sestre u Kristu, živimo svoj poziv na svetost, svatko u svojoj sredini i svi skupa u zajednici vjernika. Velikodušno odgovorimo Kristovu pozivu: idite i učinite sve narode učenicima mojim (Mt 28,19). Svi smo misio-nari. Kršćani svakog imena, nastavimo napredovati na putu jedinstva koje Krist želi: "da svi budu jedno" (Iv 17,21)..

Vjernici i ljudi dobre volje, pružimo ruke u izgradnji svijeta pravde i mira. Vi muškarci i žene, djeca i mлади, bolesnici i stariji, ljudi svih položaja, rase i kultura, vi svi laici, svećenici, redovnici i redovnice, vi koji otvarate nove putove i pripremate novi svijet, vi koji sklapate veze bratstva, sloge, pravde i mira, Crkva se prepoznaje u vama i kaže vam da ne gubite hrabrosti, jer "nada ne razočarava" (Rim 5,5).

14. - Zaključak

"Kršćani smo s vama, biskupi smo za vas" (sv. Augustin). Zahvaljujemo Duhu Gospodnjem koji čini da zajedno kročimo i da još bolje shvaćamo duboki smisao ovih riječi. U ovim danima slušanja i dijaloga iskusili smo da je uskrasnuli Gospodin s nama i govorio nam je kao na putu za Emaus. Nastavljajući puni nade svoj hod po putovima koje je naznačio II. vatikanski koncil, uvjereni smo da Gospodin i dalje ide s nama (Mt 28,20).

U ovoj marijanskoj godini, i na završetku ovog zasjedanja bliskog crkvenog sudjelovanja, polažem svu svoju nadu i pouzdanje u Djevicu Mariju i sve vas, koji ste Crkva, povjeravamo Onoj koja je uzor i Majka svima nama.

(Prevedeno iz: L'Osservatore Romano od 30. X. 1987.)

IZ TAJNIŠTVA BKJ

Biskupska konferencija Jugoslavije je održala svoje redovno jesensko zasjedanje u Splitu od 13. do 14. listopada o.g. Iz tajništva Biskupske konferencije Jugoslavije ove jeseni dobili smo dokumente koje možete pročitati na slijedećim stranicama.

PRILOG BKJ RASPRAVI O AKTUELNIM PROMENAMA USTAVA SFRJ
U SVJETLU KRŠĆANSKE ETIKE

1. Katolička zajednica koja je urasla u narode i narodnosti širom svijeta, također u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, živi svoj ovozemni život u sklopu konkretne društveno političke zajednice te se u skladu sa svojom naravi i svojim poslanjem osjeća suodgovornom za dobro svakoga čovjeka i opće dobro. Drugi vatikanske koncil, kojemu upravo spominjemo 25. obljetnicu početka i koji je svojim posuvremenjenjem evanđeoskih zahtjeva i svojom otvorenosću svakom napretku stekao simpatije ne samo vjernika nego i svih ljudi dobre volje, u svojoj glasovitoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu uči:

"Radost i nada, žalost i tjeskoba našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe, jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika, te nema ničega uistinu ljudskog a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu" (GS 1). Crkva, naime, "koja je ujedno vidljivi skup i duhovna zajednica hoda zajedno s čitavim čovječanstvom i sa svijetom proživljava istu zemaljsku sudbinu" (GS 40). Ona također "vjeruje da preko svojih pojedinih članova i po čitavoj svojoj zajednici može mnogo pridonijeti da ljudsku obitelj i njezinu povijest učini čovječnjom" (ib). I veliki Papa Ivan XXIII. Dobri, koji je pokrenuo koncilsko otvaranje Crkve suvremenom svijetu,

u magistralnoj svojoj enciklici "Mater et magistra" jasno uči:

"Iako je, dakle, svetoj Crkvi prvi zadatak posvećivati duše i činjenice ih dionicima nebeskih dobara, ipak se brine i za potrebe svagdanjega ljudskoga života, ne samo s obzirom na hranu i uzdržavanje nego i s obzirom na blagostanje i napredak u raznovrsnim dobrima i u različitim vremenskim prilikama" (MM 3). U onim pak narodima koje je Crkva Kristu prisjedinila ne može ne pridonositi k sretnom rješenju gospodarskog i društvenog pitanja" (MM 179).

2. Spomenuti i drugi dokumenti crkvenoga učiteljstva očito traže da se katolički vjernici i katolička zajednica u svakoj državi zauzima za rast slobode, društvene pravednosti i ekonomskog napretka, te da se u sklopu tog općeg rasta ljudskih i društvenih vrijednosti zauzima za osiguranje vjerskih sloboda i vjerničkih i crkvenih prava. Upravo te slobode i ta prava postaju na stanovit način mjerilom i jamstvom ostvarivanja svih ljudskih - osobnih, obiteljskih, narodnih i društvenih prava. Stoga i mi biskupi kao predstojnici Katoličke Crkve u SFRJ smatramo svojom dužnošću izložiti svoje stanovište u povodu javne rasprave o promjenama stanovitih dijelova Ustava SFRJ. Htjeli bismo svojim glasom pomoći svima koji doista žele da temeljni državni zakon bude snažnija i djelotvornija odrednica za rast zajedničkog dobra.

3. Crkva nije od svoga Gospodina primila nikakva određenog ekonomskog ni političkog programa, nego je poslana Kristovim svjetлом osvjetljivati putove osobnog i zajedničkog razvoja, kako bi se ljudi i zajednice mogli u tom svjetlu pravilnije, uspješnije i nadasve čovječnije snalaziti u rješavanju konkretnih zadataka. Stoga ni sada ne izlazimo s prijedlozima koji bi sadržavali politička i ekomska rješenja za koja se zalažu ili će se zalagati postojeće društveno-političke snage u našoj državi. Ta konkretna rješenja ostaju u kompetenciji odgovarajućih stručnjaka i zakonitih predstavnika. Svaki katolički vjernik kao član društveno-političke zajednice slobodan je imati vlastita mišljenja i za njih se zauzimati. No, u cijeloj toj mogućoj različnosti dužnost nam je poštivati etička načela, isticati društvenu etiku koja, u skladu s Božjim naumom o ljudskom dostojanstvu i slobodi, teži ne samo napretku proizvodnih snaga nego također njihovoj pravednoj raspodjeli i pravednom sudjelovanju u upravljanju. Ta kršćanska, evanđeoska i koncilska društvena etika doista obavezuje svakoga katolika da i u ovoj prilici, kad je riječ o ustavnim promjenama,

vrlo odgovorno izvrši svoju građansku dužnost koliko mu to omogućuju zakoni i društveni uvjeti.

4. Stoga nam je dužnost potaknuti u cijeloj našoj vjerničkoj zajednici ta etička načela i upozoriti odgovorne za donošenje ustavnih promjena da ne može biti pravoga napretka ako se ne bi poštovala prava svih proizvođača, svakoga privrednog područja, svake narodne i kulturne cjeline. Uzdižemo svoje molitve da nova ustavna rješenja izbjegnu napastima koje bi ih zbog doista teških prilika mogle navesti na brza, prividno djelotvorna ali za budućnost sigurno promašena ograničenja ljudskih i narodnih sloboda.

5. Poznato je, kako je to iznio papa Ivan XXIII. u enciklici "Mater et Magistra", Papa Pavao VI. u enciklici "Populorum progressio" i papa Ivan Pavao II. u enciklici "Laborem exercens", da suvremenim razvojem privrede traži sustavno povezivanje, planiranje na sve širim područjima. U cijelom se svijetu osjećaju ti zahtjevi ekonomskog zajedništva. Međutim, isti crkveni dokumenti - u skladu sa suvremenom demokratskom sviješću koja na temelju bolnih iskustava zazire od svakog stvaranja otuđenih centara moći i bogatstva - traže da nužno ekonomsko zajedništvo ne unazadi ostvarivanje ljudskih i narodnih sloboda i to baš u konkretnom stupljanju i suodgovornosti glede plodova rada. Nadamo se da je ta evanđeoska i općeljudska svijest, unatoč svim nevoljama, zastranjnjima i zloporabama, toliko već porasla u našoj društvenoj zajednici, da se ne treba pribojavati njoj protivnih rješenja.

6. Svjesni da se suvremene ustavne promjene ne traže izravno zbog boljeg izricanja ustavnih odredbi o vjerskim slobodama i pravima vjernika i vjerničkih zajednica, ipak držimo da je ovo prilika predložiti usavršavanje odgovarajućih ustavnih tekstova. Ljudsko su slobode i prava nerazdvojna cjelina, te ih treba zajedno promicati. Dosadašnje iskustvo ostvarivanja tih sloboda i prava u našoj državi potiče nas da predložimo stanovita poboljšanja.

7. Ne bismo sada iznosili prijedloge novih formulacija, jer držimo da se te formulacije bolje iskristalizirati u naporu javne diskusije i usklađenom radu odgovarajućih komisija. Želimo samo istaknuti da po našem mišljenju glavnina nejasnoća i mogućih zloporaba proizlazi među ostalim i iz sadašnjih ustavnih formulacija o položaju i ulozi Saveza komunista u jugoslavenskoj zajednici i marksizma u cjelokupnom sustavu javnog života, a osobito odgoja i obrazovanja.

8. U poglavlju VIII. Osnovnih načela Ustava SFRJ u prvom stavku tvrdi se, naime, da je SKJ "vodeća idejna i politička snaga radničke klase i svih radnih ljudi u izgrađivanju socijalizma i u ostvarivanju solidarnosti radnih ljudi te bratstva i jedinstva naroda i narodnosti Jugoslavije".

Nemamo namjeru prosuđivati društveno-političku ulogu SK u konkretnom državnom uređenju. No tvrdnja da je SK uz ostalo i vodeća idejna snaga dopušta shvaćanje da je njegova ideologija, odnosno njegov pogled na svijet, ustavno prihvaćen i povlašten. Budući pak da SKJ ne odustaje od toga da je njegov svjetonazor bitno ateistički, takvo shvaćanje može dovesti, a često u praksi i dovodi, do povlaštenog položaja ateizma i do opravdanje ateizacije također preko sredstava javnog informiranja i cijelokupnog sustava odgoja i obrazovanja. S tim je izravno u vezi i treći stavak poglavlja V. istih Osnovnih načela gdje стоји:

"Odgoj i obrazovanje temelje se na tekovinama suvremene znanosti i posebno marksizma, kao osnovama naučnog socijalizma, služe osposobljavanju radnih ljudi za rad i za samoupravljanje i njihovu odgoju u duhu tekovina socijalističke revolucije, socijalističke etike, samoupravnog demokratizma, socijalističkog patriotizma, bratstva i jedinstva, ravnopravnosti naroda i narodnosti i socijalističkog internacionalizma."

9. Sa svim vjernicima naše katoličke zajednice, duboko smo uvjereni da odgoj i obrazovanje u našoj zemlji mogu ostvariti sve svoje zacrtane zadatke i bez isticanja marksizma. Upozoravamo da je termin "marksizam" na ovom mjestu vrlo neodređen, ali baš zato omogućuje kriva shvaćanja i zloupotrebe, što ne priliči ustavnim i zakonskim tekstovima. Tu se, naime, marksizam ističe kao suvremena znanost, iako nije u pravom smislu znanost nego određeni način mišljenja i poimanja svijeta, povjesnog i društveno - ekonomskog razvoja. Budući pak da povlašteni nosilac tog marksističkog svjetonazora u našoj zemlji, a to je SKJ, ne odvaja od njega ateizam nego ga traži od svih svojih članova, navedeni tekst Osnovnih načela Ustava SFRJ izravno omogućuje ateizaciju u našim školama i odgojnim ustanovama. Bila bi velika šteta prilikom ovog mijenjanja nekih ustavnih tekstova ne ispraviti i taj nedostatak. Nadamo se da će pripravne komisije i sam zakonodavac uvažiti naš prijedlog kao dobranamjeran, s neskrivenim željama velikog broja građana vjernika. Nikome ne može biti

svejedno kako se vjernici osjećaju u ovoj državnoj zajednici. Stoga je svakako potrebno preformulirati tvrdnju o SKJ kao vodećoj idejnoj snazi tako da bude sasvim očito da ona ne uključuje ateizam niti promiče ateizaciju.

10. U skladu s iznesenim potrebama i težnjama, radi veće jasnoće u korist zajedničkog dobra, predlažemo da se i sva ona mjesata koja u Ustavu govore o vjerskim i crkvenim slobodama i pravima te o sprečavanju vjerske mržnje tako iznova izreknu da bude sasvim očito da ateizam ne uživa nikakvu ustavnu ni zakonsku prednost pred teizmom, da je vrijedanje vjerskih osjećaja i vjerničkih svetinja također kažnjivo, da se s izrazima "vjera", "vjerski" ne može povezivati nikakvo pejorativno značenje ili politizacija.

11. Smatramo da Ustavom moraju biti jasnije zagarantirana: sloboda savjesti, mišljenja i udruživanja; stvarna ravnopravnost vjernika u javnom životu, što podrazumijeva i mogućnost vršenja svih službi i funkcija; pravo roditelja da osiguraju vjerski odgoj djece i sloboda vjerske pouke; osnovna vjernička prava osoba koje se nalaze u vojsci, bolnicama, domovima ili u zatvorima.

Uvjereni smo da je na temelju svih dosadašnjih iskustava sasvim očito da ovi naši zahtjevi nisu bez temelja, da upravo smjeraju povoljnijem društvenom ozračju u korist boljeći i odgovornijeg sudjelovanja također građana vjernika u svim zajedničkim pothvatima koji promiču zajedničko dobro cijele državne zajednice i svih njezinih naroda i narodnosti.

U Splitu, dne 14. listopada 1987.

Za Biskupsku Konferenciju Jugoslavije
+ Franjo Kard. Kuharić s.r.
predsjednik

JESENJE ZASJEDANJE BKJ
PRIOPĆENJE ZA TISAK

Biskupi Jugoslavije održali su ove godine svoje redovito jesenje zasjedanje 13. i 14. listopada u Splitu, odazivljajući se time pozivu splitskog nadbiskupa dr Frane Franjića. Zajedno s našim biskupima na ovom su saboru bili kao gosti također apostolski pronuncij Sv. Stolice u Jugoslaviji Msgr. Gabriel Montalvo i delegat talijanske Biskupske konferencije tršćanski biskup Msgr. Lorenzo Bellomi.

Nakon zaključka cijelodnevnog zasjedanja, navečer 13.X naši biskupi slavili su, okruženi brojnim splitskim vjernicima i svećenicima, svečanu koncelebriranu euharistijsku liturgiju u novoj konkatedrali sv. Petra. Na početku slavlja nadbiskup-domaćin dr Franjić izrazio je svoju radost povodom ovog najvišeg crkvenog skupa naše zemlje, koji se prvi puta održava u Splitu, i poimence pozdrovio je prisutne biskupe što su okupljeni vjernici popratili toplim pljeskom. Misno slavlje predvodio je i homiliju održao kardinal Franjo Kuharić, predsjednik biskupske konferencije.

Na dnevnom redu ovoga sabora, zajedno s drugim točkama, bilo je nekoliko tema izrazito pastoralnog značaja. Biskupi su ponajprije iscrpno razmotrili dosadašnja iskustva o odvijanju proslava i različitih pastoralnih programa u Marijanskoj godini koja se širom katoličkog svijeta slavi već od ovogodišnjeg blagdana Duhova. Oni izražavaju priznanje svim pastoralnim radnicima na dosadašnjem začaranju kod ostvarivanja zacrtanih programa i hodočašća. Biskupi žele da se Marijina godina slavi prema smjernicama koje je dao Središnji odbor u Rimu prema konkretnim mogućnostima u metropolijama, dijecezama, dekanatima i župama i da se Marijinoj godini dade pastoralni naglasak. Posebno treba Marijinu godinu unijeti u obitelji da se u domovima okiti lik Majke Božje i da se pred njim obitelj zajednički moli, osobito krunicu.

Posebnu pažnju neka se posveti hodočašćima u Marijina svetišta, da to zaista budu samo hodočašća bez ikakvih drugih (turističkih) dodataka. Sve se više uočava činjenica da prigodom hodočašća vjernici žele ispovijed. Hodočašća su najbrojnija u ljetnim mjesecima do Velike Gospe uključivo. Stoga apeliramo na sve biskupijske i redovničke svećenike da u vremenu velikih hodočašća budu na raspolaganju za ispunjavanje u našim svetištima pa da čak i svoje godišnje odmre odlode za drugo vrijeme.

Paralelno s odvijanjem Sinode biskupa, k^aja u Rimu razmatra ostvarivanje uloge laika u Crkvi i u svijetu, naši biskupi u Splitu osvrnuli su se na dosad stečena iskustva o radu na oblikovanju župskih pastoralnih vijeća i o njihovom djelovanju. Biskupi žele da se u nas posvuda ustrajne radi na svestranoj apostolskoj formaciji vjernika laika i na njihovom skladnom aktiviranju uz djelovanje postojećih crkvenih struktura.

Uočavajući potrebe za primjerenijom pastorizacijom romskog stanovništva, koje se opažaju u brojnim našim dijecezama, biskupi su odlučili uspostaviti posebni "odbor za pastorizaciju nomada", koji će djelovati pod vodstvom đakovačkog biskupa msgr. Kosa.

Osobitu su brigu naši biskupi na ovom saboru posvetili razmišljanjima o ulozi i zadacima Katoličke Crkve u SFRJ povodom sadašnjih rasprava u našoj zemlji o predstojećim promjenama Ustava.

Biskupi su izradili dokumenat u kojem su u svjetlu kršćanske etike nastojali prikazati svoje gledanje na pitanja vjerske slobode da ona Ustavom bude što jasnije i čvršće zagarantirana. Dotakli su također i druge aktuelne probleme pa pozivaju na poštivanje prirodnog moralnog reda u djelovanju i odnosima među ljudima da bi se rješavali teški problemi sadašnjeg časa u našoj zemlji.

U sadašnjoj višestrukoj krizi, koja pogađa veliki broj ljudi u našoj zemlji, biskupi također upućuju vjernicima poziv na molitvu za Božju pomoć u sadašnjem času i potiču na ustrajno i savjesno zalaganje kako bi se liječile teške negativnosti u društvu.

Razmotreno je i pitanje vjerske slobode vjernika na odsluženju vojnog roka. O tome je upućeno pismo odgovornim državnim vlastima sa zahtjevom da se i u vojsci poštuju ustavna prava vjernika vojnika. Biskupi su nadalje razmotrili pojave oduzimanja putnih isprava katoličkim svećenicima u zemlji i onima u inozemnoj pastvi te njihovim aktivnijim vjernicima, pa su u tom smislu pripremili tekst dopisa na Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove.

Tijekom ovoga zasjedanja biskupi su primili izvještaje o djelatnosti različitih Vijeća BKJ i dali svoje upute za njihovo buduće djelovanje. Oni su obaviješteni i o nastojanjima dušobrižništva za pomorce te preporučuju da se uz blagdan sv. Nikole posvuda, a prvenstveno u našim primorskim biskupijama slavi "Mornarski dan", misleći na potrebe velikog broja naših pomoraca i svih koji plove riječima i jezerima.

Delegat BKJ u Vijeću evropskih biskupske konferencije (CCEE) ljubljanski nadbiskup msgr. Šuštar informirao je okupljene biskupe o važnim novijim inicijativama Evrope.

Po završetku zajedničkog programa, biskupi hrvatskog jezika održali su svoje vlastito zasjedanje. Oni su tada donijeli za "nacionalno svetište svetog Josipa" u Karlovcu-Dubovcu. Obaviješteni su o nastojanjima uredništva "Malog Koncila" oko održavnja tzv. vjeronaučne olimpijade u Marijanskoj godini: biskupi podržavaju nastojanja da mladi što plodnije prožive Marijansku godinu, a žele da se kod takvih "olimpijada" nastoji oko cijelovitog vjerskog sazrijevanja sudionika.

Hrvatski su biskupi bili obaviješteni o velikoj potrebi izgradnje Nacionalne sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Očekuje se i suradnja Crkve u ostvarenju te važne i potrebne kulturne ustanove. Biskupi preporučuju katoličkim vjernicima u zemlji i inozemstvu da svojim doprinosom podrže tu kulturnu inicijativu koja ima važnost za cijeli narod.

Biskupi su također razmotrili dosadašnji rad Inicijativnog odbora u Rimu koji se trudi da naša Crkva ima u Rimu dom za hrvatske hodočasnike. Takav hodočasnički dom, koji je već postojao u prošlim vjekovima za hrvatske hodočasnike a poslije utrnuo, svakako je poželjan i koristan i u službi je duhovnog dobra hodočasnika pa stoga ima čisto religioznu svrhu. Nastojanje Inicijativnog odbora napredovalo je tako daleko da se već konkretno ostvaruje ali će biti još potrebna veća finansijska sredstva da se dovrši. Imajući u vidu tu potrebu i duhovnu korist, hrvatski biskupi preporučuju dobrotvorima koji mogu dati svoj prilog da to učine velikodušno.

TAJNIŠTVO RKJ

POZIV BISKUPA JUGOSLAVIJE VJERNICIMA
NA MOLITVU U SADAŠNJEM ČASU

Mi Biskupi - sabrani 13. i 14. X. 1987. na zasjedanju BKJ u Splitu - svjesni smo teške situacije u kojoj živi naša Crkva, naša društvena zajednica, a i velika većina ljudi naše domovine. Svjesni smo i svoje odgovornosti kao i dužnosti da prema svojim mogućnostima pomognemo prebroditi sadašnju krizu te potičemo na nadu sve koji su zabrinuti zbog nesigurnosti za našu budućnost. Naše poslanje nije političko, niti ekonomsko, nego je religiozno. "Ali upravo iz te religiozne misije izviru zadaci, svjetlo i sile koje mogu poslužiti da se ljudska zajednica izgradi i učvrsti po Božjem zakonu" (G.S., 42,2), a time i u kistorist svih ljudi.

Uzroci krize u kojoj se našlo danas čovječanstvo i posebno naše društvo nisu samo ekonomski i socijalni, nego i duhovni, moralni i religiozni.

Današnji čovjek doživljava duboku krizu osobnog i društvenog morala, napustio je tradicionalne vrednote koje su nekada usmjeravale život pojedinaca i društva i tako se našao u vrtlogu moralne zbrke. U takvom ozračju dolazi do izražaja sebičnost pojedinaca i pojedinih društvenih zajednica umjesto spremnosti raditi za zajedničko dobro; širi se traženje vlastitih koristi i užitaka umjesto požrtvovnosti u službi prema drugima. Svaka nevjera u suvremenom svijetu kida čovjeka od njegovog izvora te ga baca u obožavanje njeđovih vlastitih djela, materijalnih dobara, nauke, napretka i ideologija.

Sve je ovo daleko od biti zakona Kristovog evanđelja, koji gradi međusobne odnose na ljubavi i usmjerava čovjeka k Bogu, Bogu Stvoritelju, Zakonodavcu i Spasitelju.

U zadnjim godinama sadašnje krize čovjek već spoznaje da mu potrošačka ideologija samo materijalnog napretka, a osobito ideologija bilo kakve mržnje, ne daje pravu perspektivu za budućnost. U svijetu već se primjećuje povratak k tradicionalnim vrednotama redu kojima je na prvom mjestu vjera.

Crkva koju mi biskupi predvodimo zabrinuta je zbog duhovne i materijalne krize u našoj domovini. Mnoge obitelji našle su se na

rubu životne egzistencije, mladi ljudi su sve više nezadovoljni uvjetima u kojima žive, a perspektive daljnog razvoja našeg društva pogoršavaju se.

Pozivamo sve ljudе, a posebno sve vјernike, da u svom osobnom, obiteljskom i javnom životu poštuju temeljne etičke vrednote i načela te svoj život usklade s prirodnim moralnim zakonom.

Pozivamo sve ljudе k većoj odgovornosti i požrtvovnosti u radu, jer samo tako možemo očekivati bolju budućnost.

Zbog velikih razlika u materijalnom standardu, pozivamo sve one koji žive u boljim prilikama na solidarnost s onima koji žive u oskudici.

Pozivamo sve da se zalažu za daljnju demokratizaciju i rast slobode u našem društvu, za stvaranje boljih uvjeta kreativnosti i za nadvladavanje moralne krize, jer samo ovakav trend razvoja našeg društva može nas izvući iz krize i dati perspektivu bolje budućnosti.

Sve pak vјernike pozivamo na molitvu za domovinu. Bog je onaj u čijim rukama je naša soubina, Krist je uvijek naš Spasitelj u konkretnim okolnostima našega života, a Duh Sveti nam daje unutrašnje svjetlo i snagu za ostvarenje dobrih djela.

U molitvu vјernih kod Mise i u drugim prilikama neka se uvijek uključi i prošnja za Božju pomoć u sadašnjem času, za mir, slogu i prijateljstvo naših naroda, za rješenje različitih problema mladih, za demokratski i pluralni razvoj našeg društva, za mudrost i duhovnu snagu onih koji rade za opće dobro, za bolju budućnost naših naroda, za rast kršćanske ljubavi među nama itd.

Ovako se molimo za našu domovinu:

Svemući Bože, u Tvojim je rukama soubina naroda i pojedinaca. Oprosti nama i našem narodu grijehе nevjere, nepravde, mržnje, sebičnosti i nejedinstva. Pomozi nam da se u našoj domovini ostvara duhovno i materijalno blagostanje, u prijateljstvu i ljubavi kako dolikuje Tvojoj djeci. Očuvaj nas od opasnosti rata, uništenja našeg naroda i svih zala koja prijete našem narodu.

Presveta Bogorodice, u ovoj Tebi posvećenoj godini, utječemo se pod Tvoju zaštitu i izručujemo Ti našu domovinu koja Te časti kao svoju Majku i Kraljicu. Sve nas neka prati Tvoja pomoć i blagoslov. Amen.

DAN ISELJENIKA

Kao što je uobičajeno, i ove godine će naša domovinska Crkva proslaviti dan iseljenika na blagdan Svetog Obitelji 27. prosinca.

Budući da će naši brojni iseljenici i ove godine doći da kod kuće proslave božićne i novogodišnje blagdane, pozivam sve župnike da toga dana na posebni način u liturgijskim slavljima spomenu ovu problematiku koja duboko zadire i u pastoralna nastojanja naše Crkve.

(Br. 1200/87)

Pavao, biskup

CALENDARIUM MISSARUM
PRO IUVENTUTE ET FAMILIA CHRISTIANA

Ovdje donosimo raspored misa "pro iuventute et familia" za 1988. godinu. Molim župnike da odmah po primitku ovog broja "Službenog Vjesnika" ubilježe u svoj raspored misa određeni dan za svoju župu. Preporuča se da se u nedjelju prije mise upozori vjernike na tu misu kako bi u što većem broju mogli sudjelovati na njoj i moliti na ovu veliku nakanu. Mise su, kao i ranije, u subotnje dane.

Siječanj: 2. Katedrala - Mostar; Sveti Petar i Pavao - Mostar (uključeno Nevesinje koje pastorizirajuoci franjevci iz mostarskog samostana); 9. Goranci, Polog; 16. Jare, Ljuti Dolac; 23. Kruševac, Čitluk; 30. Blagaj, Rotimlja.

Veljača: 6. Čapljina; 13. Stolac; 20. Ravno i Trebinje; 27. Neum, Gradac.

Ožujak: 5. Hrasno, Hutovo; 12. Stjepan Krst, Domanovići; 19. Aladinići; 26. Dračevo, Trebinja.

Travanj: 2. Prenj, Čeljevo; 9. Ploče, Potoci; 16. Gabela; 23. Gabela Polje.

Svibanj: 7. Gradina, Međugorje; 14. Drežnica, Jablanica; 21. Veljaci, Šipovača-Vojnići, Klobuk; 28. Gradnići, Čerin.

Lipanj: 4. Humac; 11. Vitina; 18. Konjic (uključeno Glavatičovo koje pastorizirajuoci franjevci iz konjičkog samostana); 25. Gorica.

Srpanj: 2. Studenci; 9. Ružići, Tihaljina; 16. Čerin; 23. Siroki Brijeg; 30. Šuica.

Kolovoz: 6. Drinovci; 13. Posušje; 20. Ledenac, Raskrižje; 27. Rasno, Buhovo.

Rujan: 3. Duvno; 10. Vitina; 17. Grabovica; 24. Vir.

Listopad: 1. Kočerin; 8. Posuški Gradac, Mostarski Gradac; 15. Izbično, Crnač; 22. Roško Polje; 29. Grljrvici.

Studeni: 5. Bukovica; 12. Sutina, Vinjani; 19. Rakitno, Zagorje; 26. Seonica.

Prosinac: 3. Vinica, Rašeljke; 10. Kongora; 17. Roško Polje; 24. Prisoje.

(Br. 1201/87)

Pavao, biskup

OBVEZE ŽUPSKIH UREDA PREMA ORDINARIJATU

Ovim obaviještavam sve župske urede mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanske biskupije da moraju podmiriti sve svoje obveze prema biskupskom ordinarijatu u Mostaru za 1987. godinu najkasnije do 15. veljače 1988. godine.

Još jednom upozoravam da župnici paze posebno na redovno dostavljanje broja misa i misnih stipendija koje ne mogu sami izgovoriti kako bi se Ordinarijat mogao pobrinuti da budu izgorene negdje na drugom mjestu.

(Br. 1202/87)

Pavao, biskup

BINACIJE I TRINACIJE U 1988. GOD.

Tamo gdje još uvijek postoji pastoralni razlozi kakvi su bili u trenutku davanja dopuštenje za binaciju ili trinaciju ostaje na snazi i za 1988. godinu.

Za šire dopuštenje (npr. slaviti svetu misu četiri puta na dan) potrebno je posebno dopuštenje Svetе Stolice. Ni jedan svećenik u našim biskupijama nema za to dozvolu, pa ni u kojem slučaju ne smije na svoju ruku, ni nedjeljom ni blagdanom slaviti misnu žrtvu četiri puta.

(Br. 1203/87)

Pavao, biskup

MOLITVENA OSMINA ZA SJEDINJENJE KRŠĆANA

Svjetska molitvena osmina za sjedinjenje kršćana, od 18. do 25. siječnja, stavlja nas pred gorku činjenicu razdrte Kris-tove nešivene haljine - Crkve. Potrebno je da se svaki katolik uključi u ovu veliku svjetsku molitvenu akciju i da svaki župnik učini u svojoj župi sve ono što je u granicama njegovih mogućnosti kako bi svoje župljane učinio osjetljivima na ovu problematiku.

U molitvenim okupljanjima tih dana neka bude korišten materijal kojeg redovito za tu osminu priprema i šalje Vijeće Biskupske konferencije Jugoslavije za ekumenizam.

(Br. 1204/87)

Pavao, biskup

DVOJICA NAŠIH NOVIH ĐAKONA

U nedjelju 29. studenoga o.g., sarajevski nadbiskup dr. MArko Jozinović radio je đakone u obnovljenoj sarajevskoj katedrali. Među njima bili su i dvojica naših đakona: Milenko Majić iz Drinovaca i Željko Majić, također iz Drinovaca.

U ime Biskupskog ordinarijata iz Mostara ređenju je prisustvovao generalni vikar don Luka Pavlović koji je čestitao novim đakonima.

U skladu s propisima sarajvske bogoslovije obadvojica su već raspoređeni na božićnu pastoralnu praksu: Željko Majić u župu Studence a Milenko Majić u Gabela Polje.

RASPORED DIJELJENJA SAKRAMENTA
SVETE KRIZME U 1988. GODINI

Ukoliko se ne dogodi da moradnem preuzeti neku sada nepredviđivu obvezu a koja bi se mogla poklopiti s kojim od termina predviđenih za dijeljenje svete krizme, važit će slijedeći raspored za ljeto 1988. godine koji je stoga, zasad, samo provizoran.

Travanj: 10. Stolac; 17. Široki Brijeg; 24. Hrasno; 30. Gorica.

Svibanj: 1. Domanovići, Aladinići, 15. Humac; 22. Mostar; 29. Gabela Polje.

Lipanj: 4. Grabovica; 12. Gradac; 18. Roško Polje; 19. Ravno; 24. Hutovo; 25. Konjic; 26. Dračevo.

Srpanj: 3. Čeljevo; 10. Posušje; 17. Šuica; 20. Tihaljina; 24. Jablanica; 31. Buhovo.

Gornje župe se nalaze na popisu zato što su njihovi župnici izabrali napisane termine prije zaključenja ovog broja "Službenog Vjesnika". Molim župnike i drugih župa koje kane imati svetu krizmu slijedećeg ljeta da se što prije prijave u kancelariju Ordinarijata vodeći računa o tome da su gornji termini već zauzeti.

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU

Zagreb, dne 6.11.1987.

Predmet: TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN ZA SVEĆENIKE

Katolički bogoslovni fakultet održava slijedeće godine od 26. do 29.siječnja svoj XXVIII TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN ZA SVEĆENIKE s temom DUH SVETI - ŽIVOTVORAC I GOSPODIN. Tjedan ćemo održati po običaju u prostorijama Dječačkog sjemeništa, Voćarska cesta, Zagreb-Salata.

Molimo Vas da obavijestite svoje svećenike o temi, datumu i mjestu održavanja Teološko-pastoralnog tjedna. Bit će nam posebno drago, ako u svojoj sredini možemo pozdraviti i svoje biskupe i provincijale.

Uljudno Vas molimo da ujedno obavijestite svoje svećenike da u Dječačkom sjemeništu mogu dobiti smještaj, uz prethodnu pravovremenu prijavu Upravi Dječačkog sjemeništa (do 20.siječnja najkasnije). Cijena punog penziona za sva četiri dana zajedno s iskaznicom iznosi 40.000,-din., a odjeljeno za svaki dan 9.000,-din. i 4.000,-din. iskaznica za sva četiri dana. Za one koji uzimaju samo ručak i večeru, ručak iznosi 5.000,-din., večera 3.000,-din. a doručak 1.000,-din.

Molimo svećenike da sa sobom ponesu misno odijelo, prema običaju.

PROGRAM

1. Religiozno iskustvo Duha u Bibliji-Dr. Adalbert Rebić
2. Pojam duha; filozofski pristup - Dr. Vjekoslav Bajšić
3. Duh Sveti kao relacija; socijalna dimenzija Presv. Trojstva-Dr. J. Turčinović
4. Duh Sveti u Rimokatoličkoj Crkvi-Dr. Tomisl. Šagi Bunić
5. Duh Sveti kao norma života-Dr. Velimir Valjan OFM
6. Teologoška kristologija - Dr. Alfred Schneider DI
7. Djelovanje Duha Svetoga izvan Crkve - Dr. Stjepan Kušar
8. Marija - sacrarium Spiritus Sancti-Dr. Anton Benvin
9. Duh Sveti u liturgiji - Dr. Vladimir Zagorac
10. Duhovski/karizmatski pokreti u Crkvi - Dr. Jakov Mamić OCarm
11. Odnos vlasti i karizme u Crkvi kroz povijest - Dr. Juraj Kolarić
12. Religiozno-psihološko iskustvo i prepoznavanje Duha-Dr. Josip Baričević

Okvir i smjerodavnica u obradi teme Teološko-pastoralnog tjedna bit će enciklika pape Ivana Pavla II o Duhu Svetome ("Spiritum Sanctum Dominum et vivificantem").

Teolozi koji misle da bi mogli dati neko dopunsko priopćenje o temi Duha Svetoga neka svoje priopćenje pošalju do 15. prosinca tajniku TPT Dr. Adalbertu Rebiću.

Želeći Vam blagoslovljene adventske dane i radosne božićne blagdane kao i blagoslovljenu slijedeću Novu Godinu ostajemo Vam odani

DEKAN FAKULTETA

Ped. prof. Dr. Celsttin Tomić

TAJNIK TEOL.-PASTORALNOG TJ.

Doc. Dr. Adalbert Rebić

HRVATSKI HODOČASNIČKI DOM U RÍMU

Preuzvišeni Gospodine Biskupe!

S radošću smo pročitali u priopćenju za tisak sa jesenjeg zasijedanja Biskupske Konferencije, da su hrvatski Biskupi preporučili dobrotvorima akciju oko otvaranja hodočasničkog doma u Rimu. Ovime i Vama u ime našega Odbora izražavamo svoju iskrenu zahvalnost.

U subotu 31.listopada održali smo sjednicu našega Odbora na kojoj je bio nazočan biskup Franjo Komarica. Medju ostalim zaključili smo da se u vezi daljnog prikupljanja priloga za hodočasnički dom obratimo i na naše Oce Biskupe s molbom da pozovu svoje svećenike i vjernike na suradnju u ovom važnom pothvatu. Znademo dobro da je finansijska situacija teška i ne očekujemo mnogo. Međutim za jedan ovakav pothvat, koji je u prvom redu namijenjen našim vjernicima iz domovine, opravdano je da se pozovu i sami vjernici da pridonesu prema svojim mogućnostima barem svoj "udovičin prilog".

Slobodni smo stoga zamoliti da ovu našu molbu preporučite svećenstvu i vjernicima Vaše biskupije.

Budući da vodimo točnu evidenciju o dobrotvorima, ukoliko je moguće, bilo bi nam draga znati koliko je koja župa pridonijela; odnosno, koliko je ukupno prikupljeno u Vašoj biskupiji. Dobrotvori koji to budu posebno željeli, bit će pod vlastitim imenom upisani u Knjigu Dobrotvora u kojoj do sada imamo ubilježeno već preko dvije tisuće darovatelja. Prikupljeni prilozi neka se pošalju na Upravu Glasa Koncila ili na koji drugi način.

Unaprijed zahvaljujemo na Vašem razumijevanju i suradnji za dobro naših hodočasnika.

Izvolite primiti izraze našega štovanja i odanosti

Tajnik:
o. Božidar Nagy, SJ

za INICIJATIVNI ODBOR

Predsjednik:
o. Zvonimir Zlodi, OFM Conv.

ZAPIS POVODOM SMRTI MONS. DON MATE NUIĆA

Šesnaestog rujna o.g. Biskupski ordinarijat iz Mostara saopšio je javnosti vijest, "žalosnu zbog rastanka na zemlji, ali punu kršćanske nade radi susreta na nebu", da je toga dana umro mons. don Mate Nuić, svećenik mostarske biskupije, u 78. godini života i 54. godini svećeništva.

Pokojni mons. Nuić rođen je 8. studenoga 1909. god. u Drinovcima, u seoskoj zemljoradničkoj obitelji koja je imala desetero djece. "Do svoje dvanaeste godine čuvali sam ovce i goveda, kopao i išao u osnovnu školu", veli sam don Mate u svome zapisu. Godine 1921. upisao se u sjemeničnu gimnaziju u travničkom sjemeništu, a nakon ispita zrelosti, 1929. godine, upisuje se u sarajevsku bogosloviju. Ondašnji sarajevski nadbiskup dr Ivan Šarić zapradio ga je za svećenika 31. ožujka 1934., a 2. travnja iste godine služio je svoju mladu misu. Malo nakon toga mostarski biskup, mons. Alojzije Mišić, ga određuje za odgojitelja hrvatske kataličke mladeži u konviku hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva "Napredak" u Mostaru gdje ostaje na službi sve do 1945. godine. Od tada, sa stanicom u Mostaru, vodi župu Drežnica sve do 1948. kada je bio osuđen na osam godina strogog zatvora kojeg je izdržavao u Zenici.

Po povratku iz zatvora, od 1956. do 1957., bio je duhovni pomoćnik u župi Studenci, a od 1957. do 1967. župnik u župi Šipovača-Vojnići. Od 1967. do 1984. upravlja župom Potoci kod Mostara. Proslavivši svoju zlatnu misu u Potocima, 1984. god. povukao se u mirovinu. Zadnje godine svoga života proveo je u svećeničkom domu u Potocima.

Pokojni mons. Nuić pokopan je, prema vlastitoj želji, u obiteljskoj grobnici u Drinovcima, 17. rujna o.g., gdje ga je i zatekla nenadana smrt za vrijeme kratkog posjeta svojoj rodbini. Na sprovodu se okupilo veliko mnoštvo don Matinih prijatelja i poštovalaca. Sprovodnu svetu misu predvodio je u drinovačkoj župskoj crkvi sam mostarski biskup mons. Pavao Žanić. Uz sarajevskog nadbiskupa mons. dr Marka Jozinovića i tajnika Hercegovačke franjevačke provincije fra Bogomira Zlopašu kod svete mise

i u sprovodu je sudjelovalo oko 100 svećenika, brojne časne sestre i mnoštvo vjernika.

Nako homilije biskupa Žanića, od don Mate su se oprštali redom: sarajevski nadbiskup, don Matin veliki prijatelj, dr Marko Jozinović, tajnik Hercegovačke franjevačke provincije fra Bogomir Zlopaša; u ime hercegovačkih svećenika govorio je don Nedjeljko Galić, u ime dubrovačkih svećenika dr Stanko Lasić, zatim jedini još živi don Matin školski kolega don Cvitan Radišić, a u ime don Matine rodbine svima se zahvalio don Srećko Majić. Na grobu se, u ime isusovaca, s kojima je don Mate posebno prijateljevao, oprostio o. Zvonko Majić, a nakon njega je govorio župnik fra Dobroslav Begić.

Pokojni mons. Nuić bio je od one vrste svećenika koji nikada nije tražio simpatizera ali je, gdje god se pojavljivao, posvuda uživao simpatije i divljenje zbog svoje dosljednosti, jasnoće u opredjeljenjima, "kremen-karaktera" kako rekoše govornici, zbog ljubavi prema Bogu, Crkvi, svakom čovjeku i posebno prema svom hrvatskom narodu.

Iako poznat kao vatreni propovjednik, don Mate se posebno isticao u poštivanju svakoga koga je susretao. Don Matinu ljubav prema ljudima sam narod je sročio u krilaticu: "K Mati možeš kad hoćeš, ali od don Mate samo kad te on pusti."

Hercegovačko svećenstvo i Crkva, kao što napisaše na don Matinoj osmrtnici, "žalosno je zbog rastanka na zemlji, ali puno kršćanske nade radi susreta na nebu" sa svojim dragim don Matom.

RAZNA IMENOVANJA

Don Vinko Raguž, mladomisnik, imenovan duhovnim pomoćnikom u Gabeli Polju (privremeno), potom razriješen te dužnosti i imenovan duhovnim pomoćnikom u Dračevu.

Don Petar Raič, mladomisnik, u dogovoru s vodstvom hrvatske inozemne pastve imenovan duhovnim pomoćnikom naših iseljenika u Torontu u Kanadi.

Željko Majić, đakon, poslan na pastoralni praktikum o Božiću u župu Studence.

Milenko Majić, đakon, poslan na pastoralni praktikum o Božiću u župu Gabela Polje.